

Voedselketens

Groep 4

universeel thema:

Relaties

Generalisaties:

- • Alles is op een of andere manier aan elkaar gerelateerd.
- • Alle relaties dienen een doel of nut.
- • Relaties veranderen met de tijd.

Denkstof

Gebruiksvoorwaarden

EIGEN GEBRUIK

Alle materialen zijn alleen voor eigen gebruik.

NIET COMMERCIEEL

De materialen mogen worden ingezet in eigen lespraktijk, ook bij eigen trainingen, maar altijd onder naamsvermelding en bestanden mogen niet aan deelnemers worden gegeven of verkocht.

GEEN AFGELEIDE WERKEN

De materialen mogen alleen in ongewijzigde vorm worden gebruikt.

TOEGANKELIJKHEID

Het is niet toegestaan (delen van) de materialen online te zetten.

Dit houdt ook in:

- de projecten of materialen niet verwerken in Yurls, wikiwijs of andere lessencreatie websites
- de materialen niet delen achter een wachtwoord
- de materialen niet uploaden naar een fileshare website (ook niet als dit niet openbaar is)
- de materialen niet opnemen in een intranet of ander content management systeem.

“Door aanschaf en gebruik van dit materiaal ga je akkoord met deze gebruiksvoorwaarden.

Alle materialen zijn beschermd door auteursrecht en mogen uitsluitend volgens deze voorwaarden worden gebruikt.”

Week 1. Thema Introductie Activiteit

Doel van de activiteit

Tijdens het voorlezen van het prentenboek *Het Grote Voedselketen Avontuur in het Bos* ontdekken de kinderen spelenderwijs hoe een voedselketen werkt. Na afloop worden verschillende soorten denkvragen gesteld, passend bij vier denkstijlen (Saartje Schildpad, Walter de Wijze Uil, Aapje Akos en Professor Steen). Zo oefenen kinderen analytisch, kritisch, creatief en onderzoekend denken.

Vorbereiding

- Lees zelf het boek vooraf door.
- Zorg dat de vier vriendjes (popjes, afbeeldingen of naamkaartjes) zichtbaar zijn voor de groep.
- Kies of je tijdens het voorlezen al vragen stelt of achteraf

Na het voorlezen: Denkvragen stellen per vriendje

Introduceer het idee dat elk vriendje op een andere manier nadenkt. Stel dan per vriendje één of meer vragen, afhankelijk van de tijd en aandacht.

Denkvragen per vriendje:

Saartje Schildpad (analytisch en gestructureerd)

Kies deze vragen als je wilt oefenen met logisch ordenen, patronen ontdekken en verbanden leggen. Maak expliciet duidelijk wat 'denken als Saartje' inhoudt - weten ze dat nog?

Walter de Wijze Uil (kritisch en bedachtzaam)

Gebruik deze vragen om oorzaken-gevolgen te bespreken en na te denken over keuzes en gevolgen. Maak expliciet duidelijk wat 'denken als Walter' inhoudt - weten ze dat nog?

Aapje Akos (creatief en fantasierijk)

Perfect om fantasie de ruimte te geven en te oefenen met gekke ideeën en creatieve toepassingen. Maak expliciet duidelijk wat 'denken als Akos' inhoudt - weten ze dat nog?

Professor Steen (onderzoekend en wetenschappelijk)

Stimuleer onderzoekend leren, vragen stellen en nadenken over hoe iets te bewijzen is. Maak expliciet duidelijk wat 'denken als Professor Steen' inhoudt - weten ze dat nog?

Tips

- Laat kinderen zelf kiezen met welk vriendje ze willen meedenken.
- Werk met kring-buddy's en laat ze eerst samen de vragen bespreken.

Afsluiting

Herhaal samen de belangrijkste les: *Alles in de natuur is met elkaar verbonden. Als één ding verandert, verandert de rest mee.* Laat de kinderen één voorbeeld geven van zo'n verandering die ze onthouden hebben uit het boek of bedacht hebben tijdens het gesprek.

Week 1. Thema Introductie Activiteit

Saartje Schildpad (denkt rustig en stap voor stap, zoekt patronen en verbanden)

Wat gebeurt er eerst, dan daarna en dan daarna in de voedselketen met de eikels?

Hoe verandert de voedselketen als er minder eikels zijn?

Kun je stap voor stap uitleggen wat een voedselketen is?

Welke patronen kun je ontdekken in wie wie opeet?

Hoe hangen bomen, eekhoorns en vossen met elkaar samen?

Walter de Wijze Uil (denkt diep na, weegt keuzes af, zoekt naar oorzaken en gevolgen)

Wat zijn de gevolgen als er opeens geen vossen meer zouden zijn?

Waarom is het belangrijk dat er niet te veel vossen zijn?

Wat zou je kiezen: meer eikels of meer vossen? Waarom?

Wat zou er gebeuren als mensen voedselketens verstoren?

Hoe weet je of iets echt bij een voedselketen hoort?

Aapje Akos (denkt creatief, verzint grappige en gekke ideeën zonder angst voor fouten)

Wat als eikels konden praten? Wat zouden ze zeggen?

Stel dat de eekhoorn superkrachten kreeg, wat zou er dan gebeuren in de voedselketen?

Kun je een grappige nieuwe voedselketen verzinnen met draken of robots?

Wat als vossen ineens vegetarisch werden? Wat zou er dan gebeuren?

Teken of bedenk een gekke keten waarin een regenboomblaadje de baas is!

Professor Steen (denkt als een onderzoeker, stelt vragen, test hypothesen)

Hoe kun je onderzoeken hoeveel eikels er dit jaar zijn vergeleken met vorig jaar?

Wat heb je nodig om te bewijzen dat vossen eekhoorns eten?

Hoe kun je meten wat er gebeurt als er minder eekhoorns zijn?

Welke andere dieren horen misschien ook bij deze voedselketen?

Wat zou er gebeuren als je één dier weghaalt uit de keten? Kun je dat testen?

Week 1. Hele groep. Wie eet wie? Ontdek de voedselketen!

Denkroutine 3-2-1 brug

Doelen:

- Leerlingen begrijpen dat organismen in een voedselketen met elkaar verbonden zijn.
- Ze ontdekken dat relaties in de natuur een doel of nut hebben.
- Ze leren hoe voedselketens in de loop van de tijd kunnen veranderen.
- Leerlingen ontwikkelen hun denkvaardigheden door gebruik te maken van de 3-2-1 Brug denkroutine.

Vaardigheden:

- Cognitieve vaardigheden: categoriseren, vergelijken, analyseren
- Taalvaardigheid: luisteren, spreken en reflecteren
- Samenwerken: in groepjes werken en overleggen
- Creatief denken: metaforen bedenken en inzichten verwoorden

Benodigdheden:

- Leerlingenblad
- Grote vellen papier en stiften
- Papieren kaartjes met afbeeldingen van verschillende dieren en planten

Reflectie:

- Hoe veranderde je inzicht over voedselketens tijdens de les?
- Welke verrassende dingen heb je geleerd?
- Waarom zijn relaties in een voedselketen belangrijk?
- Hoe zou een voedselketen kunnen veranderen als er een dier verdwijnt?

Evaluatie:

- Bespreking van de ingevulde 3-2-1 Brug werkebladen
- Mondelinge groepsdiscussies
- Observatie van samenwerking en betrokkenheid

Criteria voor Succes

- Leerlingen kunnen minimaal drie organismen in een voedselketen benoemen en hun relatie uitleggen
- Ze kunnen een vergelijking maken over voedselketens
- Ze laten door de 3-2-1 Brug denkroutine zien hoe hun denken is veranderd
- Ze stellen vragen die laten zien dat ze nieuwsgierig zijn naar het onderwerp

Beoordeling:

De kwaliteit van de vergelijkingen en vragen wordt beoordeeld
Actieve deelname en samenwerking worden gewaardeerd

Week 1. Hele groep. Wie eet wie? Ontdek de voedselketen!

Denkroutine 3-2-1 brug

Lesbeschrijving:

Inleiding

Herinner de leerlingen aan het verhaal van het prentenboek dat ze al hebben gehoord. Vraag: Wat herinner je je nog van het verhaal? Wat gebeurde er met de dieren?

Bespreek kort wat een voedselketen is, gebruikmakend van voorbeelden uit het boek.

Hoofdactiviteit

Verdeel de klas in kleine groepjes. Geef elk groepje kaartjes met verschillende planten en dieren.

Laat de groepjes een voedselketen maken met behulp van de kaartjes. Ze leggen de kaartjes in volgorde en verbinden ze met pijlen.

Laat de groepjes op een groot vel papier hun voedselweb tekenen of plakken en daarbij aangeven wat wie eet.

Stimuleer ze om te bedenken wat er zou gebeuren als een schakel in hun voedselketen zou verdwijnen.

Laat elk groepje kort presenteren wat hun voedselketen is en wat het effect zou zijn van het wegvallen van één organisme.

Afsluiting

Laat de leerlingen de 3-2-1 Brug denkroutine invullen: drie nieuwe woorden, twee nieuwe vragen en één verbeterde vergelijking over voedselketens.

Laat ze de brug maken: Wat dachten ze eerst? Wat weten ze nu? Hoe is hun denken veranderd?

Bespreek klassikaal enkele opvallende antwoorden. Sluit af met de reflectieve vraag: Waarom zijn relaties in de natuur belangrijk?

Leerlingenblad - Wie eet wie? Ontdek de voedselketen!

Criteria voor Succes

- Leerlingen kunnen minimaal drie organismen in een voedselketen benoemen en hun relatie uitleggen
- Ze kunnen een vergelijking maken over voedselketens
- Ze laten door de 3-2-1 Brug denkroutine zien hoe hun denken is veranderd
- Ze stellen vragen die laten zien dat ze nieuwsgierig zijn naar het onderwerp

Opdracht: Wie eet wie? Ontdek de voedselketen!

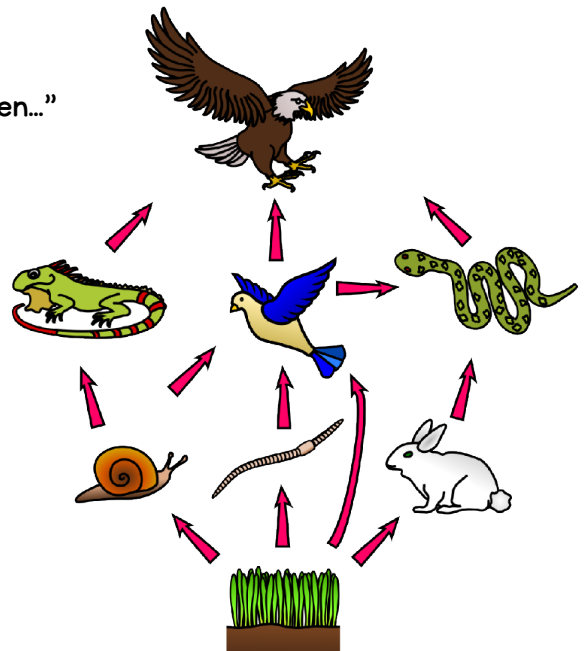
Maak in groepjes een voedselketen en ontdek hoe alles in de natuur met elkaar verbonden is.

Stap voor stap

- Denk terug aan het verhaal dat is voorgelezen: welke dieren kwamen erin voor?
- Werk in een groepje met kaartjes van planten en dieren
- Leg samen een voedselketen: wie eet wie? Gebruik pijlen
- Plak of teken jullie voedselketen op een groot vel papier
- Bedenk wat er gebeurt als één dier verdwijnt uit de keten
- Presenteer jullie voedselketen aan de klas
- Bedenk daarna de 3-2-1 Brug en schrijf op een blaadje:
 - 3 woorden
 - 2 vragen
 - 1 vergelijking: "Een voedselketen is als een..."

Reflectievragen

- Wat weet je nu over voedselketens wat je voor deze les nog niet wist?
- Waarom zijn relaties in een voedselketen belangrijk?
- Wat gebeurt er als er iets verandert in de keten?

Week 1. Kleine groep. Voedselketens in het Bos

Denksleutel Stappenplan (volgorde bepalen)

Doelen:

- Leerlingen ontdekken relaties tussen planten, dieren en de zon in een voedselketen.
- Leerlingen leren hoe energie wordt doorgegeven in een ecosysteem.
- Leerlingen oefenen met het visueel vastleggen van onderlinge relaties.
- Leerlingen ontwikkelen een basisbegrip van ecologische samenhang.
- Leerlingen reflecteren op hoe relaties in de natuur kunnen veranderen.

Vaardigheden:

- Samenwerken
- Observeren
- Ordenen
- Informatie koppelen
- Visueel structureren
- Kritisch en relationeel denken

Benodigdheden:

- Grote vellen papier
- Stiften of kleurpotloden
- Lijm of plakband (bij gebruik van plaatjes)
- Informatieboekjes of tablets met zoekmogelijkheden

Reflectie:

- Wat heb je geleerd over hoe dieren en planten met elkaar verbonden zijn?
- Wat zou er gebeuren als één dier verdwijnt?
- Welke relatie vond je het meest verrassend? Waarom?
- Wat zegt dit over hoe belangrijk elke soort is?

Evaluatie:

- Nabespreking in de klas waarbij leerlingen hun woordweb presenteren
- Observatie tijdens het werken aan het woordweb
- Criteria voor succes: zijn alle punten gerealiseerd?

Criteria voor Succes

- Het voedselweb toont minimaal één volledige keten van zon tot vleeseter
- De relaties worden duidelijk weergegeven met pijlen of lijnen
- Het tweetal kan uitleggen waarom bepaalde organismen bij elkaar horen
- De tekening is overzichtelijk en bevat correcte informatie

Beoordeling:

Kijk of het woordweb de energie-relaties correct weergeeft
Let op betrokkenheid, samenwerking en nauwkeurigheid
Geef feedback op hoe helder en overzichtelijk hun web is opgebouwd

Week 1. Kleine groep. Voedselketens in het Bos

Denksleutel Stappenplan (volgorde bepalen)

Lesbeschrijving:

Inleiding

Vertel de leerlingen dat alles in het bos met elkaar verbonden is.

Introduceer het begrip relaties aan de hand van een eenvoudige keten: zon → boom → rups → vogel → vos.

Hoofdactiviteit

Laat de tweetallen samen meer bosorganismen zoeken.

Laat hen planten en dieren selecteren en groeperen op hun vel papier.

Ze maken nu een voedselweb: start met de zon bovenaan in een hoek met een straal naar de planten onderaan het blad

Teken of plak planten onderaan – die gebruiken zonlicht.

Voeg planteneters toe met pijlen van de planten naar de dieren.

Voeg vleeseters toe met pijlen van planteneters naar vleeseters.

Moedig aan om ook extra relaties toe te voegen (bijv. meerdere pijlen of dieren die meerdere dingen eten).

Afsluiting

Laat een paar tweetallen hun voedselweb presenteren.

Stel samen reflectievragen: "Wat gebeurt er als dit dier verdwijnt?", "Waarom zijn deze relaties belangrijk?" Verbind dit terug aan het universele thema: Relaties.

Alles is op een of andere manier aan elkaar verbonden – ook in het bos.

Criteria voor Succes

- Het voedselweb toont minimaal één volledige keten van zon tot vleeseter
- De relaties worden duidelijk weergegeven met pijlen of lijnen
- Het tweetal kan uitleggen waarom bepaalde organismen bij elkaar horen
- De tekening is overzichtelijk en bevat correcte informatie

Opdracht: Bouw een voedselweb van het bos

Wat ga je doen?

Je gaat samen onderzoeken hoe planten en dieren in het bos met elkaar verbonden zijn. Daarna maak je een groot voedselweb op papier.

Stappenplan

- Werk samen in een tweetal.
- Zoek planten en dieren die in een Nederlands bos leven.
- Kies er een paar uit en plak of teken ze op een groot vel papier.
- Begin met de zon in de hoek bovenaan. Teken een pijl naar de planten.
- Zet de planten onderaan: die maken energie van zonlicht.
- Teken pijlen van planten naar planteneters.
- Teken pijlen van planteneters naar vleeseters.
- Voeg extra pijlen toe als een dier meerdere dingen eet.
- Kijk of je ook andere soorten relaties kunt tekenen.

Reflectie

- Wat zou er gebeuren als één dier uit het web verdwijnt?
- Waarom zijn deze relaties belangrijk?
- Wat heb je geleerd over verbonden zijn in de natuur?

Week 2. Hele groep. Wie eet wie? Bouw je eigen voedselketen!

Denkroutine Denk Deel Bespreek

Doelen:

- Leerlingen begrijpen hoe planten en dieren met elkaar verbonden zijn in een voedselketen.
- Ze leren de rol van producenten en consumenten herkennen en logisch ordenen.
- Door samen te denken, delen en bespreken ontwikkelen ze kritisch denken, communicatie en samenwerking.

Vaardigheden:

- Kritisch denken
- Begrijpend lezen
- Mondelinge communicatie
- Samenwerken
- Ordenen en categoriseren
- Visueel presenteren

Benodigdheden:

- Geprinte informatieve tekst "Wie eet wie?"
- Geprinte dier-templates
- Scharen en lijm
- Kleurpotloden of stiften
- Pennen en potloden

Reflectie:

- Wat heb jij geleerd over voedselketens?
- Wat was lastig bij het maken van de juiste volgorde?
- Hoe hielp het gesprek met je groepje jou verder?
- Kun je buiten ook een voedselketen ontdekken?

Evaluatie:

- Observatie tijdens samenwerking en denkroutine
- Inhoudelijke juistheid van de gemaakte voedselketen
- De kwaliteit van de mondelinge uitleg

Criteria voor Succes

- De voedselketen begint met een juiste primaire producent.
- Elke volgende stap in de keten is logisch (herbivoor → carnivoor → toppredator).
- De keuzes zijn onderbouwd met informatie uit de tekst.
- Het groepje werkt samen en overlegt volgens de denkroutine.
- De eindpresentatie is visueel verzorgd en duidelijk uitgelegd.

Beoordeling:

Begrip van de voedselketen

Juist gebruik van termen (producent, consument, predator, etc.)

Samenwerkingsvaardigheden

Creativiteit en verzorging van de template

Inhoudelijke diepgang van de bespreking

Week 2. Hele groep. Wie eet wie? Bouw je eigen voedselketen!

Denkroutine Denk Deel Bespreek

Lesbeschrijving:

Inleiding

Vertel de klas dat ze vandaag gaan ontdekken wie wie eet in de natuur. Lees samen (of laat lezen) de informatieve tekst "Wie eet wie?"

Bespreek klassikaal kort de belangrijkste begrippen: producent, consument, herbivoor, carnivoor, toppredator.

Hoofdactiviteit

Verdeel de klas in kleine groepjes (3-4 leerlingen).

Geef elk groepje een dier-template en een exemplaar van de tekst.

Laat elk kind eerst individueel nadenken (Denk) en opschrijven of tekenen wat volgens hem/haar bij het gekozen dier in de voedselketen hoort.

Laat hen dan hun ideeën delen in het groepje (Deel) en samen bespreken wat de beste volgorde is van hun voedselketen (Bespreek).

Ze vullen de vakjes op de template in met hun gekozen planten/dieren in de juiste volgorde.

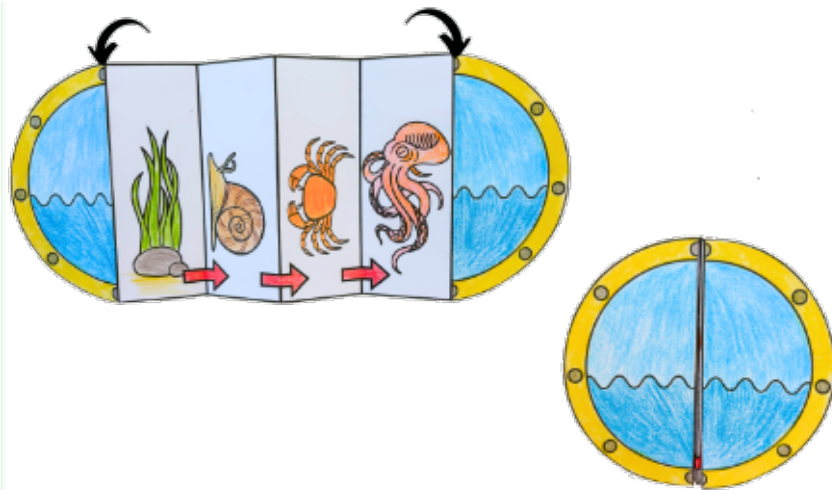
Laat ze de voedselketen kleuren en versieren zodat het visueel aantrekkelijk is.

Afsluiting

Laat elk groepje kort hun dier en voedselketen aan de klas presenteren.

Bespreek gezamenlijk: Wat valt op? Zijn er verschillen tussen ketens? Wat zou er gebeuren als één schakel verdwijnt?

Deze activiteit maakt voedselketens niet alleen visueel inzichtelijk, maar stimuleert ook samenwerking en dieper begrip van onderlinge relaties in de natuur.

Leerlingenblad - Wie eet wie? Bouw je eigen voedselketen!

Criteria voor Succes

- De voedselketen begint met een juiste primaire producent.
- Elke volgende stap in de keten is logisch (herbivoor → carnivoor → toppredator).
- De keuzes zijn onderbouwd met informatie uit de tekst.
- Het groepje werkt samen en overlegt volgens de denkroutine.
- De eindpresentatie is visueel verzorgd en duidelijk uitgelegd.

Opdracht:

Jij en je groepje gaan een eigen voedselketen maken met een dier dat jullie kiezen. Je leest eerst samen de tekst "Wie eet wie?" en daarna gebruik je een knutselblad om te laten zien wie wie opeet. Zo leer je hoe alles in de natuur met elkaar verbonden is!

Stap voor stap:

Lees de tekst goed

Lees samen de tekst "Wie eet wie?". Let goed op wat een voedselketen is en welke dieren of planten daarin passen.

Kies een dier-template

Kies met je groepje één dier (bijv. haai, beer, slang, tijger, leeuw of een dier uit de zee) dat jullie bovenaan de voedselketen willen zetten.

Denk zelf na

Denk nu even in stilte:

- Wat eet dit dier?
- Wat eet dat dier?
- En wat staat helemaal onderaan de voedselketen?

Teken of schrijf je idee op.

4. Deel je ideeën

Vertel je idee aan je groepje. Luister goed naar elkaar en stel vragen als je iets niet snapt.

5. Bespreek en maak samen een voedselketen

Kies samen wat jullie in elk vakje zetten:

- Helemaal onderaan: een plant of boom (de **primaire producent**)
- Daarboven: een dier dat planten eet (**primaire consument**)
- Daarna: een dier dat dat dier opeet (**secundaire consument**)
- Bovenaan: jullie gekozen dier (**tertiaire consument of predator**)

6. Werk jullie knutselblad uit

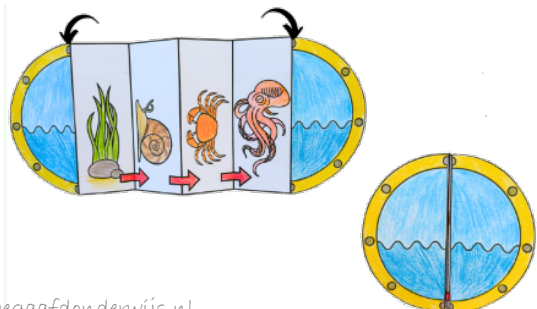
Schrijf of teken jullie voedselketen in de vakjes.

Kleur het blad mooi in en maak het netjes. Zo laat je goed zien wie wie opeet!

7. Presenteer aan de klas

Vertel samen aan de klas:

- Welke dieren/planten jullie hebben gekozen
- Waarom deze bij elkaar passen
- Wat jullie hebben ontdekt over voedselketens

Wie eet wie? Ontdek de voedselketen!

Alles in de natuur hoort bij elkaar. Planten, dieren en zelfs kleine beestjes hebben een taak. Ze zorgen ervoor dat alles blijft werken. Dat heet de **voedselketen**! Maar hoe werkt dat precies?

Alles begint bij de zon

De zon geeft energie. Planten gebruiken die energie om te groeien. Ze nemen water uit de grond en zuurstof uit de lucht. Met de zon maken ze hun eigen voedsel. Dat heet **fotosynthese**.

Planten zijn de **primaire producenten**. Dat betekent dat zij als eerste eten maken. Zonder planten zouden alle dieren honger hebben!

De eerste eters: herbivoren

Sommige dieren eten planten. Denk aan een konijn dat gras eet. Of een rups die aan een blad knabbelt. Dit zijn **primaire consumenten** of **eerste eters**.

Omdat ze alleen planten eten, noemen we ze **herbivoren**. Ze hebben planten nodig om te overleven.

De tweede eters: vleeseters

Sommige dieren eten andere dieren. Denk aan een vos die een muis vangt. Dit zijn **secundaire consumenten** of **tweede eters**.

Deze dieren heten ook **carnivoren**, omdat ze vlees eten. De muis is de **prooi** en de vos is de **predator**. Een predator is een jager!

De derde eters: toppredators

Sommige dieren staan bovenaan. Niemand jaagt op hen. Dit zijn **tertiaire consumenten** of **derde eters**.

Denk aan een adelaar. Hij kan een vos vangen. Maar er is bijna geen dier dat een adelaar opeet!

De opruimers: afbrekers

Wat gebeurt er als een dier doodgaat? Dan komen de **afbrekers**! Dit zijn paddenstoelen, wormen en kleine beestjes. Ze eten dode dieren en planten. Zo komen er weer voedingsstoffen in de grond. Planten gebruiken die om te groeien. En zo begint de cirkel weer opnieuw!

Niet één ketting, maar een web

Dieren eten vaak meer dan één soort eten. Een vos eet niet alleen muizen, maar ook bessen. Een adelaar eet niet alleen vossen, maar ook konijnen. Alles samen noemen we een **voedselweb**. Het is een groot netwerk van wie wie opeet!

Wat ben jij?

Sommige dieren eten planten én vlees. Denk aan een beer die bessen en vis eet. Dit heet een **omnivoor**.

Mensen zijn ook omnivoren. Wij eten groente, fruit, vlees en vis.

De voedselpiramide ▲

Niet alle dieren komen evenveel voor. Er zijn veel meer planten dan konijnen. En minder vossen dan konijnen.

Dat komt omdat elke stap in de voedselketen energie verliest. Dit zie je in de **voedselpiramide**:

Planten (primaire producenten) - heel veel

Herbivoren (eerste eters) - minder

Carnivoren (tweede eters) - nog minder

Toppredators (derde eters) - het minst

Wat als een schakel verdwijnt?

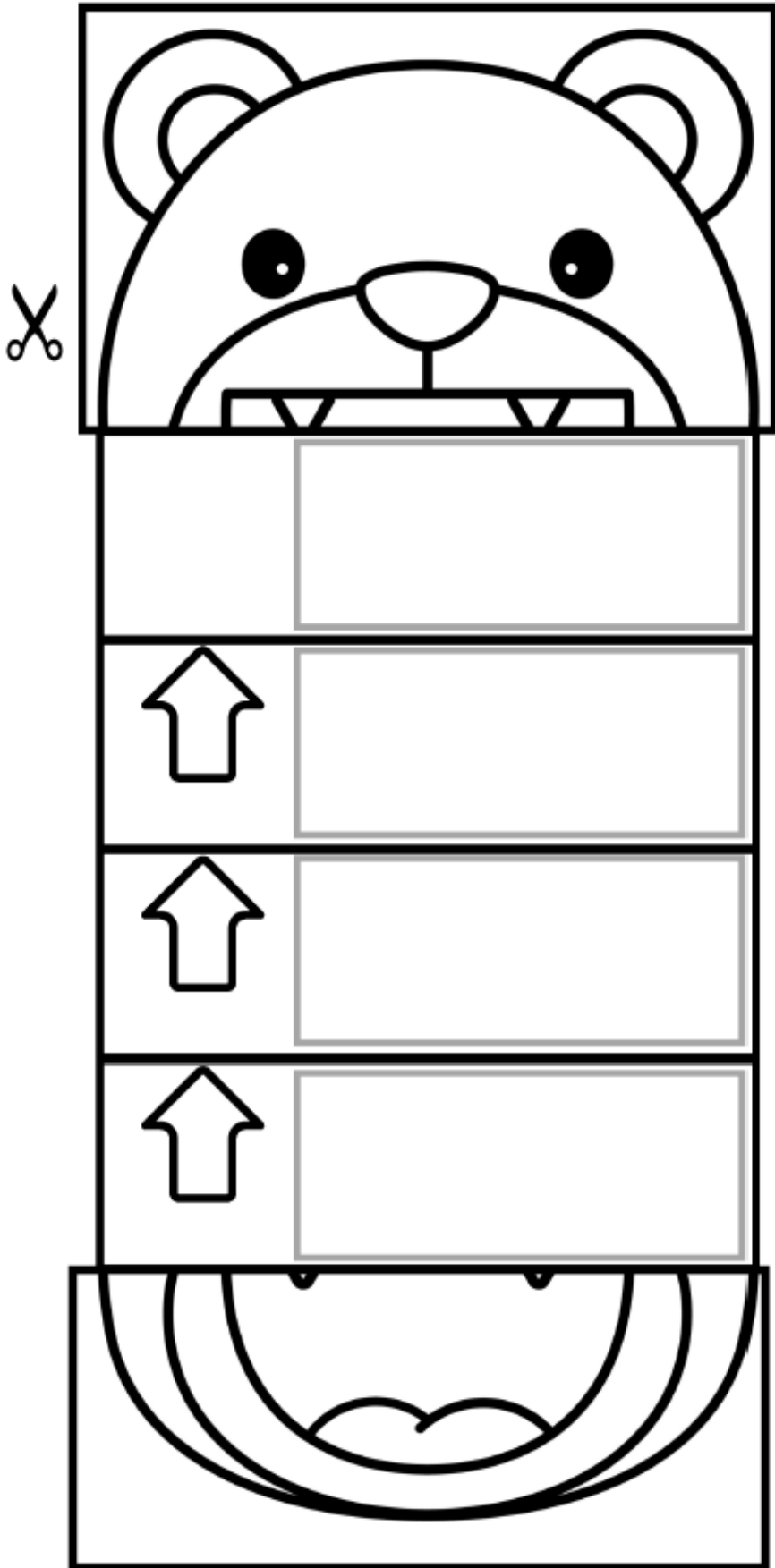
Stel dat er geen planten meer zijn. Dan hebben konijnen geen eten. Zonder konijnen hebben vossen ook geen eten.

Zo zie je: alles hoort bij elkaar! De voedselketen is als een puzzel. Elke schakel is belangrijk.

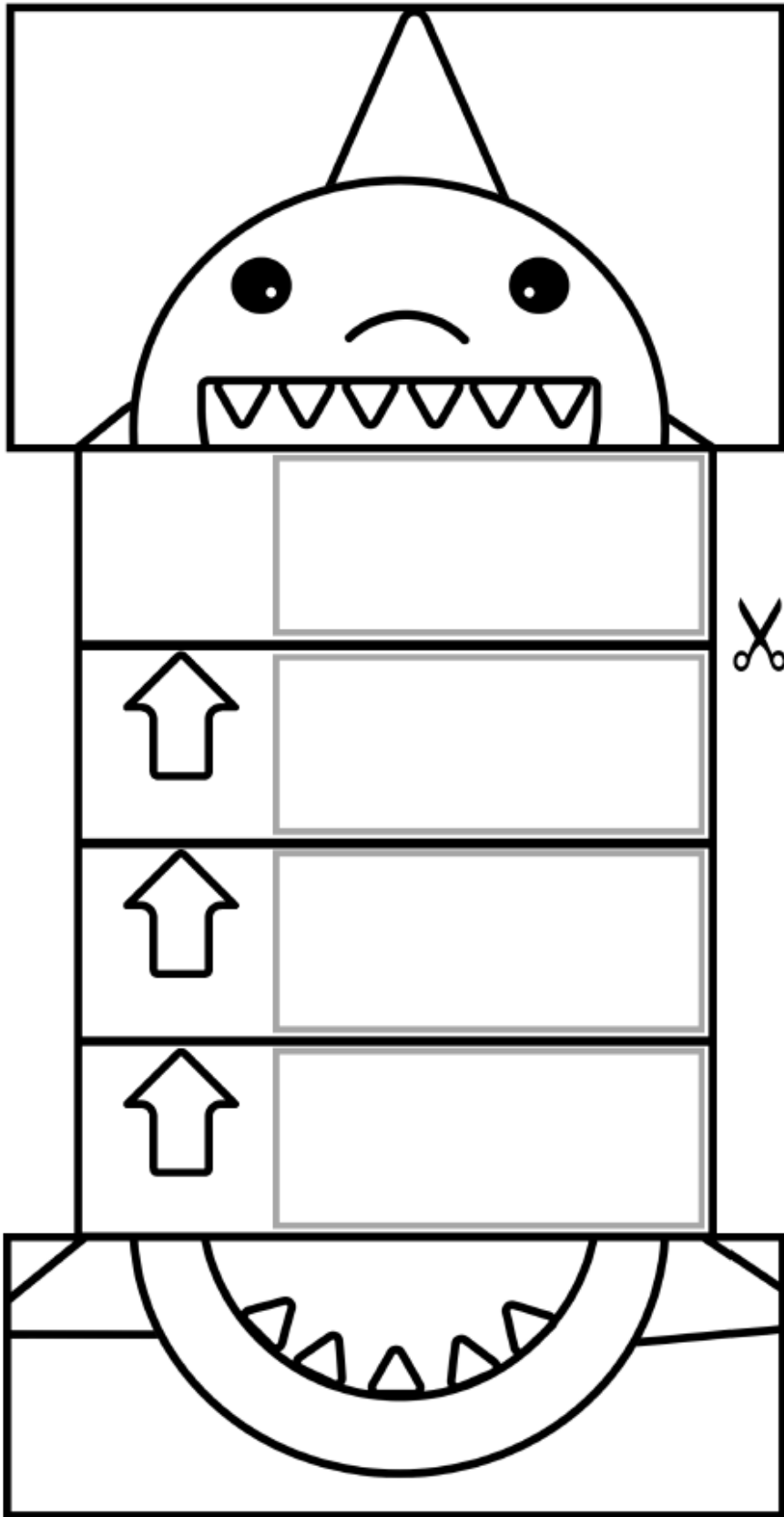
Kijk eens buiten! Zie je een prooi en een predator? Kun jij ontdekken hoe de voedselketen daar werkt?

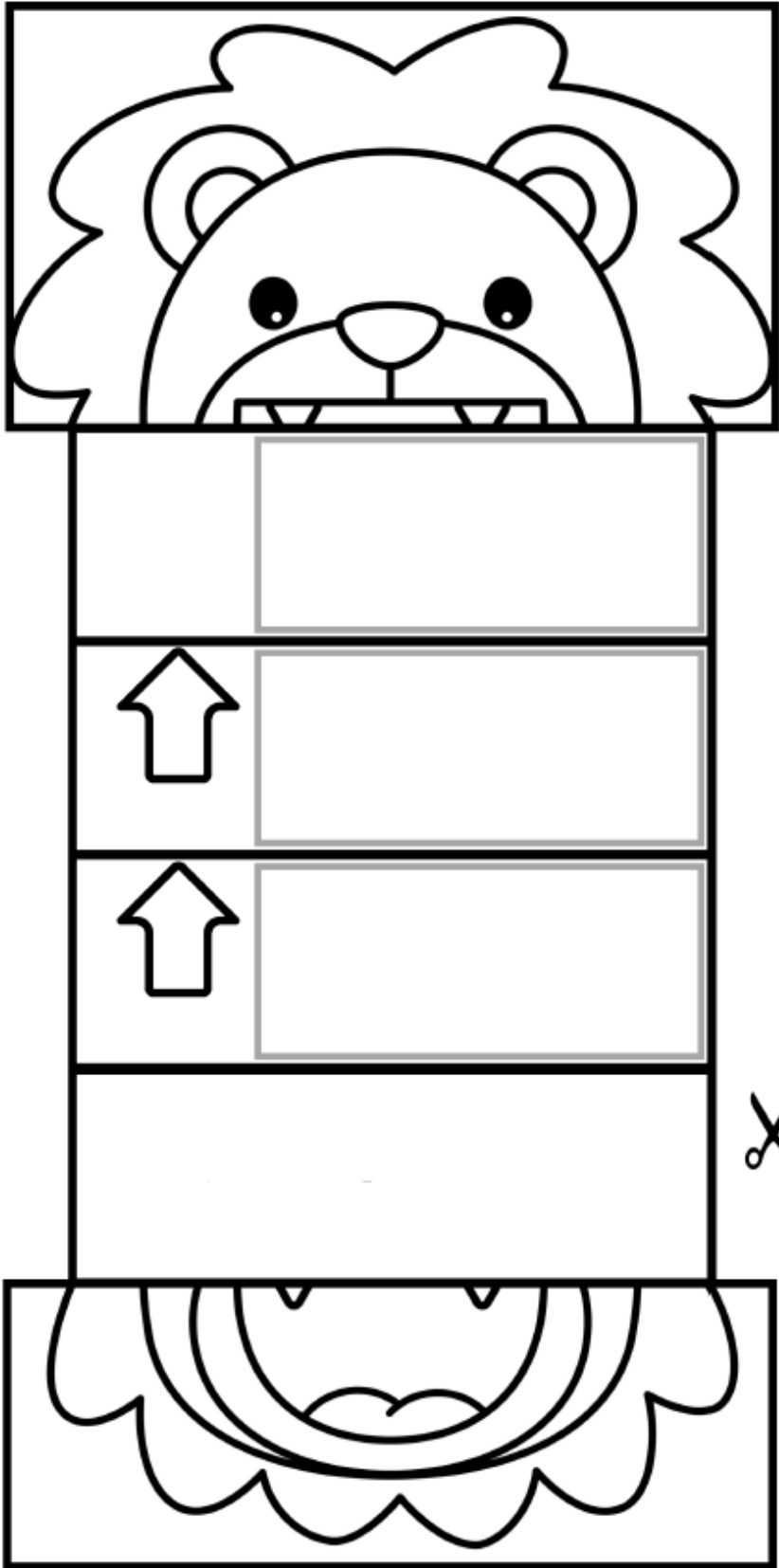
BEER

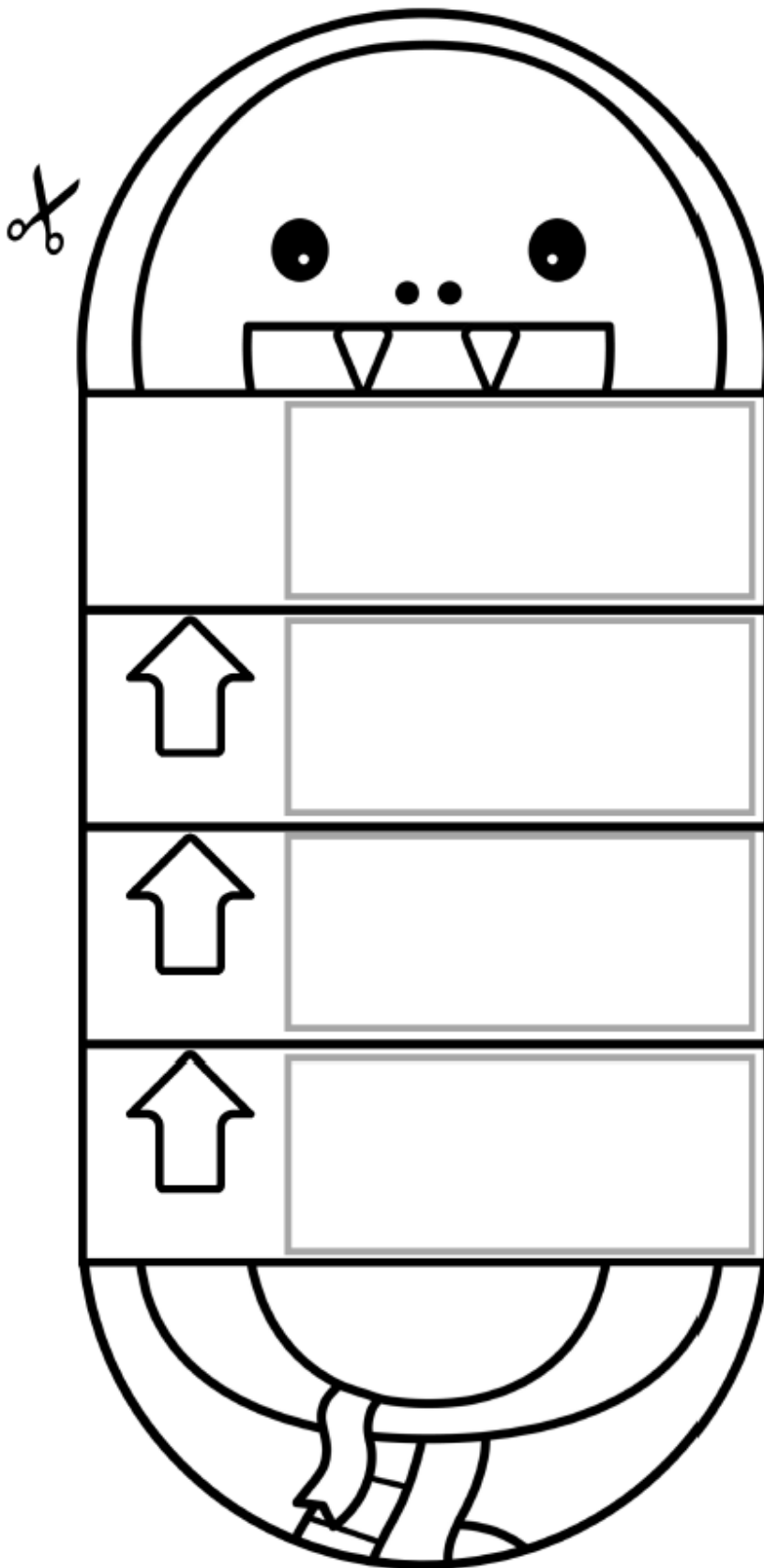
HAAI

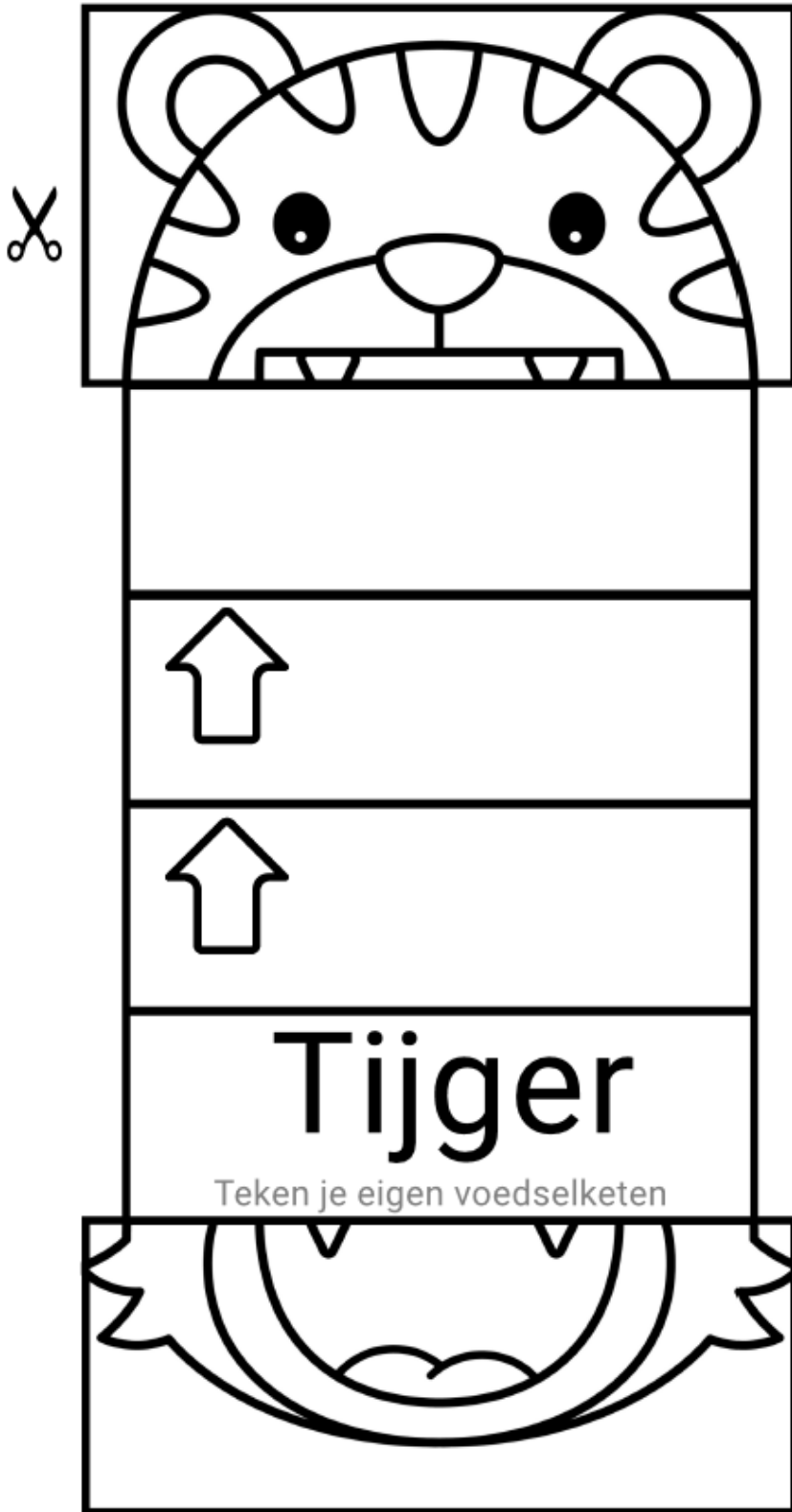
LEEUW

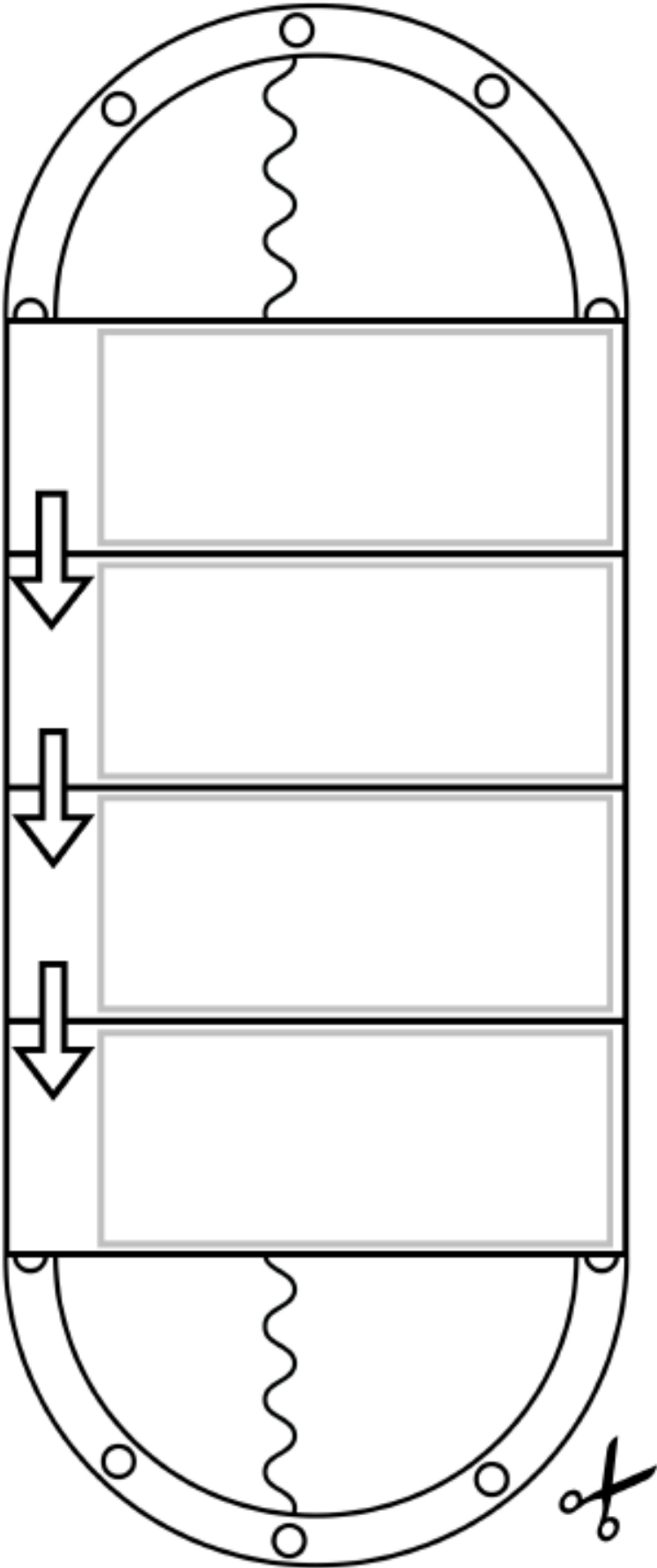
SLANG

TIJGER

ZEELEVEN

Week 2. Kleine groep. Vergelijk de ketens

Denksleutel vergelijken

Doelen:

- Leerlingen ontdekken de verschillen en overeenkomsten tussen producenten en consumenten.
- Ze begrijpen hoe prooidieren en jagers (predators) met elkaar in relatie staan.
- Ze oefenen het vergelijken en categoriseren van informatie.
- Ze ontwikkelen visuele en analytische vaardigheden door het maken van venn-diagrammen.

Vaardigheden:

- Cognitief: Classificeren, analyseren, verbanden leggen.
- Visueel: Informatie structureren in een venn-diagram.
- Samenwerking: Overleggen en argumenten bespreken in tweetallen.
- Reflectie: Kritisch nadenken over relaties in de natuur.

Benodigdheden:

- Werkblad met twee venn-diagrammen (producenten/consumpten & prooi/jager)
- Kleurpotloden of stiften
- Knipbare plaatjes van verschillende dieren en planten (optioneel)
- Brontekst over voedselketens

Reflectie:

- Wat gebeurt er als een producent verdwijnt uit de voedselketen?
- Kan een dier zowel prooi als jager zijn? Geef een voorbeeld.
- Hoe verandert een relatie in de voedselketen over tijd?

Evaluatie:

- Leerlingen bespreken hun diagrammen met een klasgenoot of in kleine groepjes.
- De leerkracht stelt vragen over hun keuzes en controleert of ze de relaties begrijpen.
- Eventuele misvattingen worden klassikaal besproken.

Criteria voor Succes

- Correcte kenmerken zijn benoemd in elk venn-diagram.
- Per diagram zijn minimaal twee overeenkomsten en vier verschillen aangegeven.
- De informatie is feitelijk juist en logisch gestructureerd.
- Er wordt een heldere toelichting gegeven op waarom bepaalde kenmerken bij één of beide categorieën horen.

Beoordeling:

Beide venn-diagrammen zijn correct ingevuld en goed uitgelegd.

Week 2. Kleine groep. Vergelijk de ketens

Denksleutel vergelijken

Lesbeschrijving:

Inleiding

Zeg: "vandaag gaan we kijken naar de relaties binnen de voedselketen. Wat is het verschil tussen een plant en een dier? Wat eet wat? Hoe zit dat met jagers en hun prooi?"

Lees samen nog eens de tekst over voedselketens en bespreek de begrippen producent, consument, prooi en jager.

Vraag: "Kunnen jullie voorbeelden geven van elk type organisme?"

Hoofdactiviteit

Stap 1: Werken in tweetallen of individueel

Elke leerling of duo krijgt een werkblad met twee venn-diagrammen.

Stap 2: Producenten en Consumenten

Links: Wat maakt een producent uniek? (Bijv. planten maken hun eigen voedsel)

Rechts: Wat maakt een consument uniek? (Bijv. dieren moeten eten om energie te krijgen)

Midden: Wat hebben ze gemeen? (Bijv. beide zijn onderdeel van een voedselketen)

Stap 3: Prooi en Jager

Links: Wat maakt een prooi uniek? (Bijv. vaak een planteneter, moet zich verstoppen)

Rechts: Wat maakt een jager uniek? (Bijv. heeft scherpe tanden, achtervolgt prooi)

Midden: Wat hebben ze gemeen? (Bijv. beide zijn dieren, beide hebben voedsel nodig)

Stap 4: Versier en bespreek

Laat leerlingen de diagrammen afmaken met plaatjes of tekeningen van dieren.

Ze mogen hun werk bespreken met een klasgenoot en uitleggen waarom ze bepaalde keuzes hebben gemaakt.

Afsluiting

Presentaties: leerlingen laten hun diagrammen zien en lichten toe.

Reflectie: Bespreek hoe deze relaties met de tijd kunnen veranderen (bijv. door klimaatverandering of uitsterving van een soort).

Sluit af met: "Kun je bedenken hoe mensen invloed hebben op deze voedselketens?"

Criteria voor Succes

- Correcte kenmerken zijn benoemd in elk Venn-diagram.
- Per diagram zijn minimaal twee overeenkomsten en vier verschillen aangegeven.
- De informatie is feitelijk juist en logisch gestructureerd.
- Er wordt een heldere toelichting gegeven op waarom bepaalde kenmerken bij één of beide categorieën horen.

Opdracht:

Producenten, Consumenten, Prooi en Jagers

Vandaag ga je aan de slag met het vergelijken van organismen in de natuur. Je onderzoekt hoe producenten en consumenten van elkaar verschillen én wat ze gemeen hebben. Daarna doe je hetzelfde met prooidieren en jagers. Je gebruikt hiervoor twee Venn-diagrammen.

Stap 1: Lees en bespreek

Lees de korte tekst over voedselketens. Let goed op de uitleg van de begrippen *producent*, *consument*, *prooi* en *jager*.

Stap 2: Werk met het Venn-diagram Producenten/Consumenten

Noteer in de linker cirkel alles wat typisch is voor producenten (Bijvoorbeeld waar krijgen ze hun energie van?) Noteer in de rechter cirkel wat typisch is voor consumenten (En waar krijgen deze hun energie van?) In het midden zet je wat ze gemeen hebben (bijvoorbeeld: waar maken ze beide deel van uit?)

Stap 3: Werk met het Venn-diagram Prooi/Jager

Noteer in de linker cirkel wat een prooi kenmerkt (bijvoorbeeld: wat kun je zeggen over hoe ze wonen?) In de rechter cirkel zet je de kenmerken van een jager (bijvoorbeeld: wat kun je zeggen over de tanden?) In het midden noteer je wat ze gemeen hebben (bijvoorbeeld: wat is iets dat ze beiden nodig hebben?)

Stap 4: Maak het visueel

Versier je diagrammen met tekeningen of plaatjes van planten en dieren die bij de categorieën passen.

Stap 5: Bespreek je werk

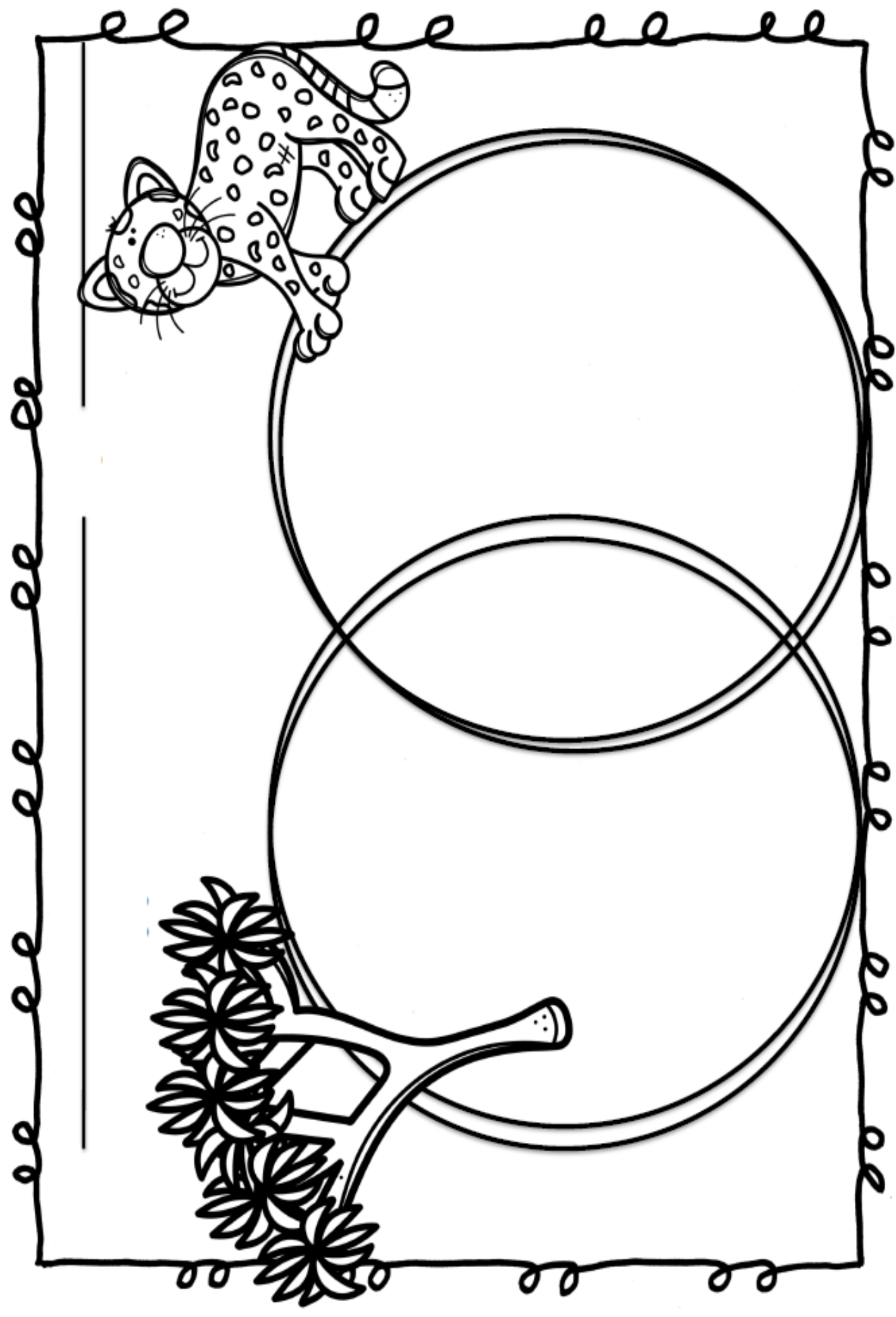
Bespreek je diagrammen met een klasgenoot. Leg uit waarom je bepaalde kenmerken op die plek hebt gezet.

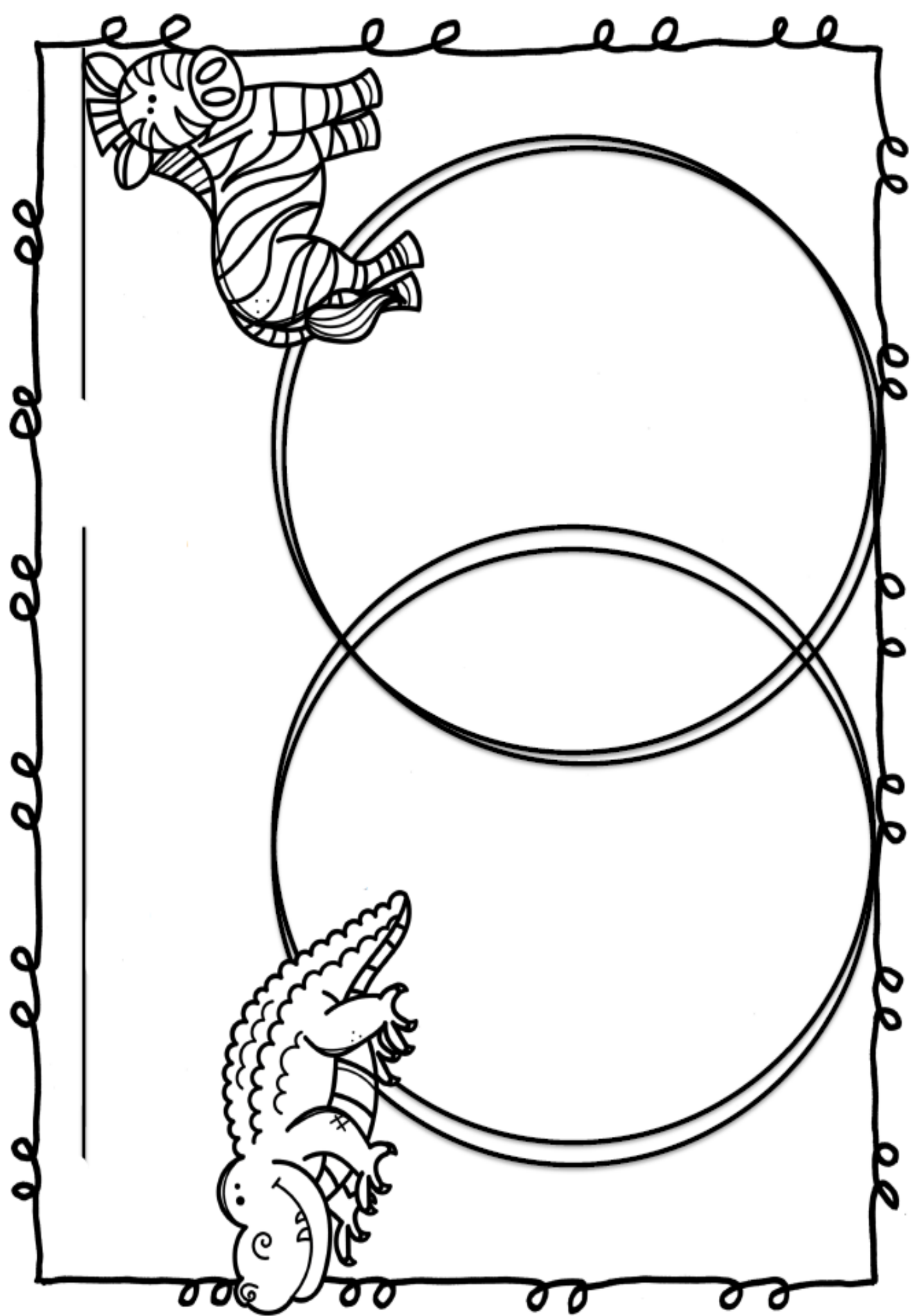
Stap 6: Denk dieper na

Kijk nog eens naar je diagrammen en beantwoord vragen zoals:

- Wat gebeurt er als een producent verdwijnt uit de voedselketen?
- Kan een dier zowel prooi als jager zijn?
- Hoe kunnen relaties tussen dieren en planten in de natuur veranderen?

Week 3. Hele groep. Wie eet wie? De voedselpiramide

Denksleutel Deel van het Geheel

Doelen:

- Leerlingen begrijpen hoe organismen in een ecosysteem met elkaar verbonden zijn via voedselrelaties.
- Leerlingen leren organismen in een voedselketen herkennen en ordenen volgens hun functie.
- Leerlingen ontwikkelen samenwerkingsvaardigheden en systeemdenken.
- Leerlingen leren verbanden leggen tussen biologische processen en het universele thema 'relaties'.

Vaardigheden:

- Samenwerken
- Analyseren en categoriseren
- Visueel ordenen (piramidevorm)
- Kritisch denken
- Basisbegrip ecologie en voedselketens
- Creatief denken

Benodigdheden:

- Groot papier of karton voor elke groep
- Scharen, lijmstiften, stiften
- Kaarten of afbeeldingen van verschillende planten en dieren per biotoop
- Boeken en of internet
- Post-its of magneten

Reflectie:

- Hoe belangrijk elk onderdeel is in de voedselketen is.
- Wat er zou gebeuren als één soort zou verdwijnen.
- Welke rol de mens kan spelen in het verstoren of beschermen van deze relaties.
- Hoe dit model van relaties ook op andere manieren in de wereld voorkomt

Evaluatie:

- Observatie van groepsproces: hoe goed werken leerlingen samen, verdelen ze taken?
- Inhoudelijke juistheid van de voedselpiramide.
- Reflectiegesprek of korte schriftelijke reflectie waarin leerlingen beschrijven wat ze geleerd hebben over voedselrelaties.

Criteria voor Succes

- Een duidelijke voedselpiramide bevat minimaal drie niveaus: producenten, consumenten en top predators.
- De voedselpiramide geeft correcte relaties tussen organismen weer.
- De plaatsing van planten en dieren op verschillende niveaus wordt helder en logisch onderbouwd.
- Er wordt inzicht getoond in de werking van voedselrelaties en hoe deze in de tijd kunnen veranderen.

Beoordeling:

- Correcte ordening van organismen
- Begrip van voedselrelaties (toelichting kunnen geven)
- Samenwerking in de groep
- Creatieve en overzichtelijke presentatie

Week 3. Hele groep. Wie eet wie? De voedselpiramide

Denksleutel Deel van het Geheel

Lesbeschrijving:

Inleiding

Vertel dat alles in de natuur met elkaar verbonden is, en dat we vandaag gaan ontdekken wie wie eet.

Leg kort het idee van een voedselketen uit met een voorbeeld (bijv. gras → konijn → vos).

Introduceer het idee van de voedselpiramide (onderaan veel producenten, bovenaan weinig roofdieren).

Laat de denksleutel "deel-geheel" zien en bespreek wat de 'delen' en het 'geheel' van deze opdracht zullen zijn.

Hoofdactiviteit

Verdeel de klas in groepjes van 3 à 4 leerlingen.

Laat elk groepje één biotoop kiezen (bijv. bos, oceaan, woestijn, tropisch regenwoud).

Geef elk groepje het plaatjes-blad van het leven dat in hun biotoop voorkomen.

De groepjes zoeken eerst uit welke organismen producenten, eerste eters (herbivoren), tweede eters (carnivoren) en top predators zijn.

Ze bouwen hiermee een voedselpiramide op groot papier (of op magneetbord/post-its).

Laat ruimte voor discussie: sommige dieren kunnen op meerdere niveaus staan (alleseters).

De groep maakt een korte toelichting bij hun piramide: wie eet wie, en waarom.

Afsluiting

Elk groepje presenteert kort hun voedselpiramide.

Bespreek klassikaal:

Wat viel op?

Waren er dieren die op meerdere plaatsen konden staan?

Wat zou er gebeuren als één soort verdwijnt?

Criteria voor Succes

- Een duidelijke voedselpiramide bevat minimaal drie niveaus: producenten, consumenten en top predators.
- De voedselpiramide geeft correcte relaties tussen organismen weer.
- De plaatsing van planten en dieren op verschillende niveaus wordt helder en logisch onderbouwd.
- Er wordt inzicht getoond in de werking van voedselrelaties en hoe deze in de tijd kunnen veranderen

Opdracht:

Stap 1: Kies een leefomgeving

Samen met je groepje bekijk je de plaatjes-bladen en kies je één leefomgeving. Jullie gaan op onderzoek in deze wereld!

Stap 2: Zoek de bewoners van jouw leefomgeving

Gebruik de kaartjes en informatie om uit te zoeken welke planten en dieren daar leven.

Probeer zo veel mogelijk soorten te vinden. Vraag jezelf af:

- Wat eet dit dier of deze plant?
- Wie eet wie?

Stap 3: Sorteert de soorten in een voedselpiramide

Je maakt een piramide op groot papier:

- Onderaan: **producenten** (planten)
- In het midden: **eerste eters** (plantenetters) en **tweede eters** (vleeseters)
- Bovenaan: **top predators** (dieren die niet opgegeten worden)

Sommige dieren kunnen op meerdere plekken staan. Denk goed na: *Is dit een alleseter?*

Stap 4: Bouw jullie piramide

- Knip of teken de soorten uit en plak ze op het papier in de juiste volgorde.
- Zet er pijlen tussen om te laten zien wie wie eet.
- Geef elk dier of plant een plekje, en leg kort uit waarom.

Stap 5: Bespreek met je groepje

Praat over deze vragen:

- Waarom staat elk dier of elke plant op deze plek?
- Wat zou er gebeuren als één soort verdwijnt?
- Hoe werken alle soorten samen?

Stap 6: Presenteer jullie voedselpiramide aan de klas

Vertel:

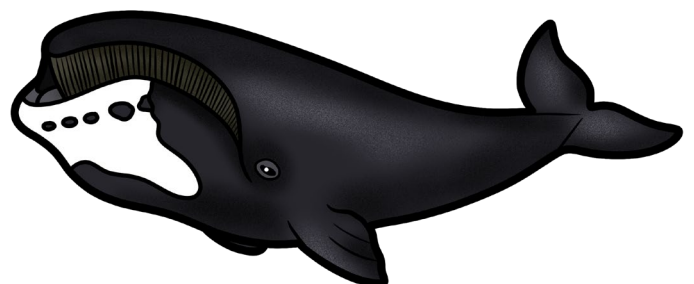
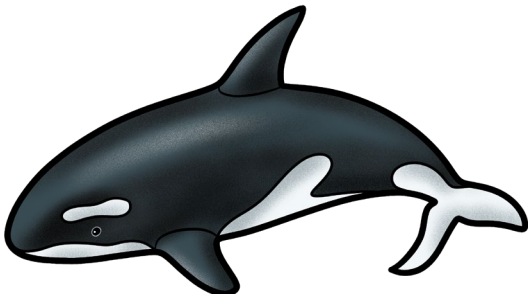
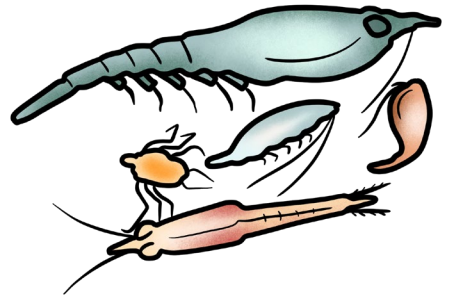
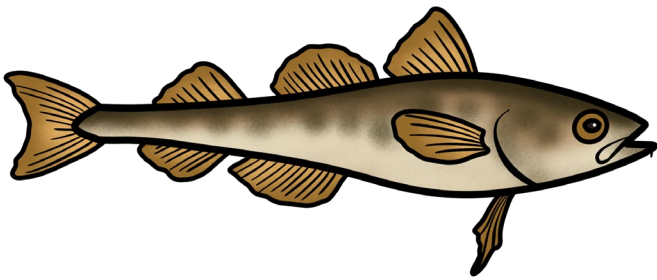
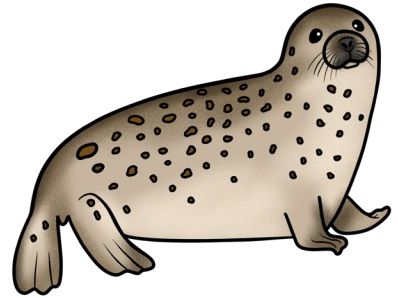
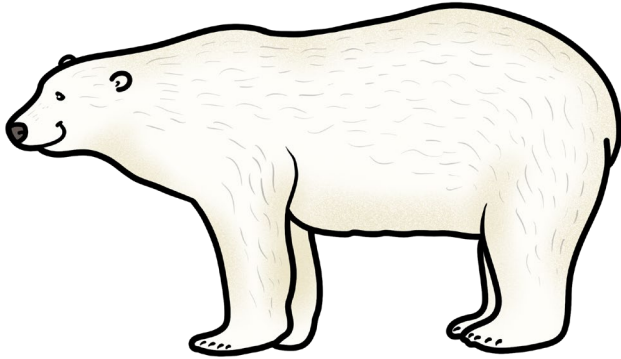
- Welke leefomgeving jullie kozen
- Wie wie eet
- Wat jullie hebben ontdekt over relaties in de natuur

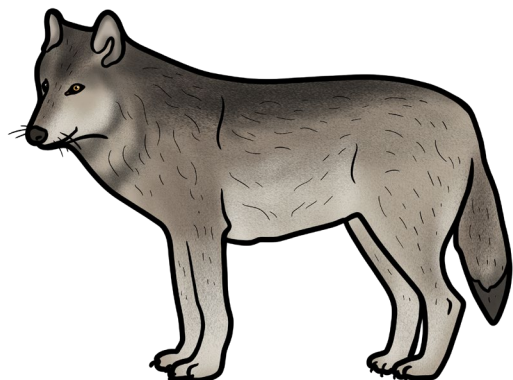
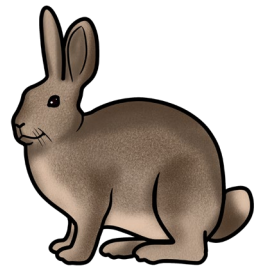
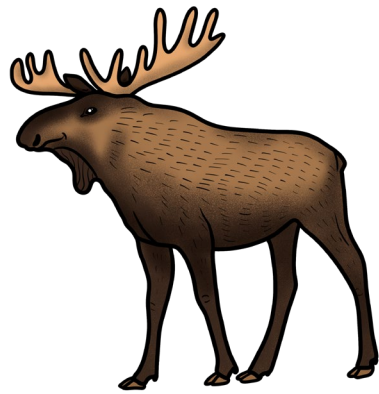
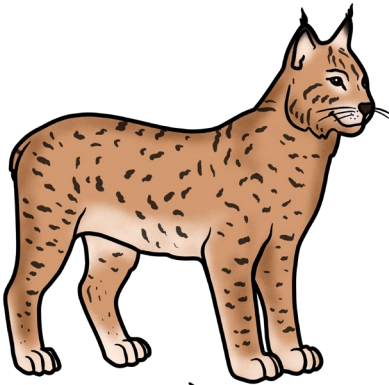
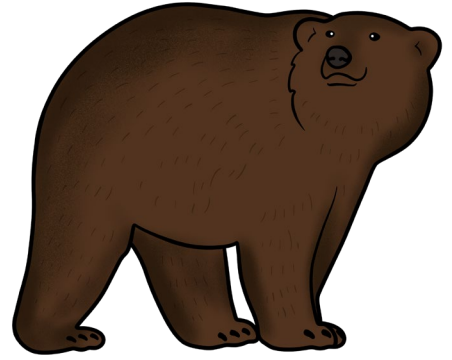
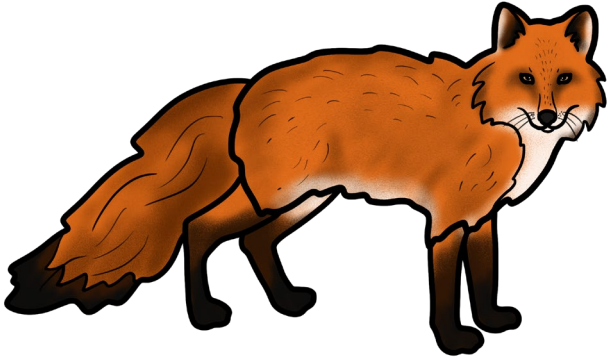
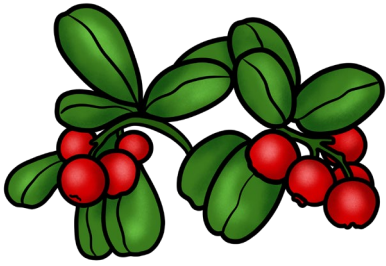
Voorbeeld:
Welke namen horen op de labels te staan?

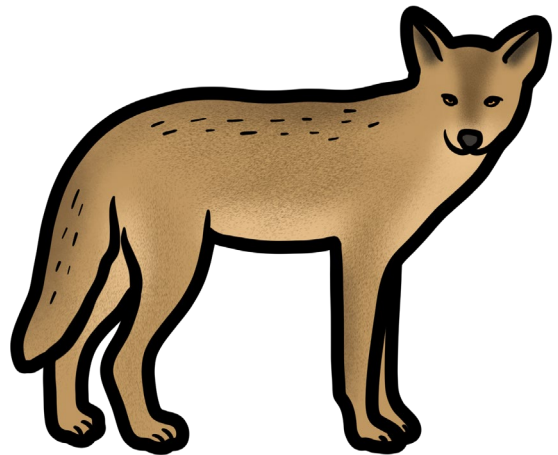
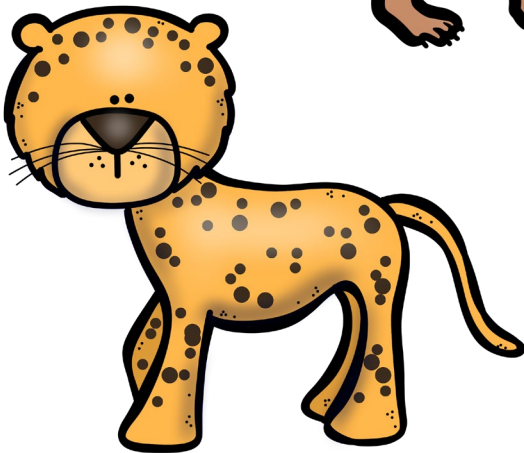
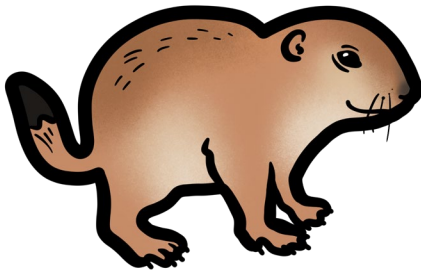
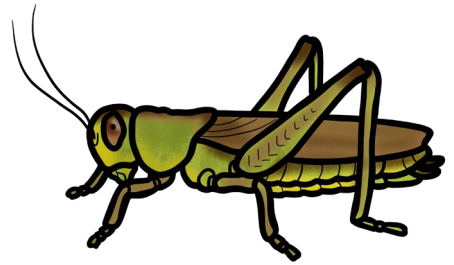
De Polen

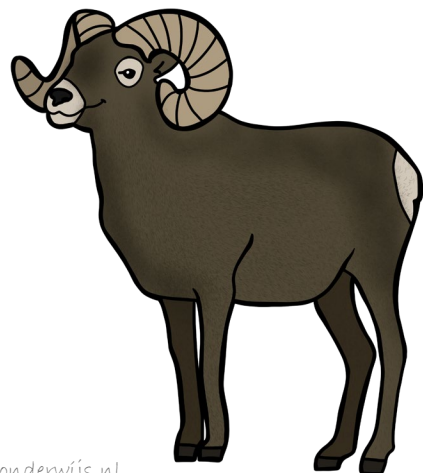
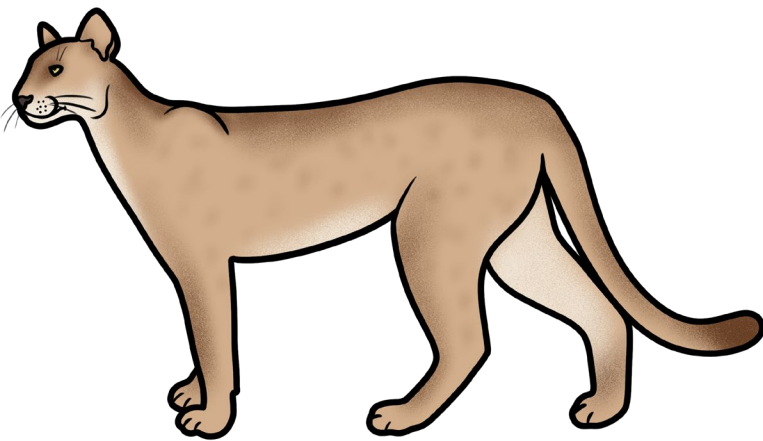
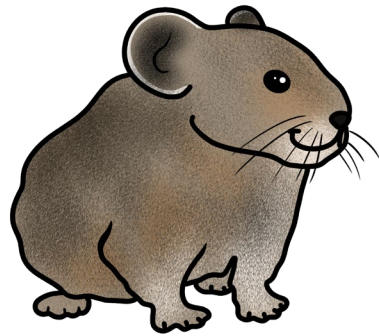
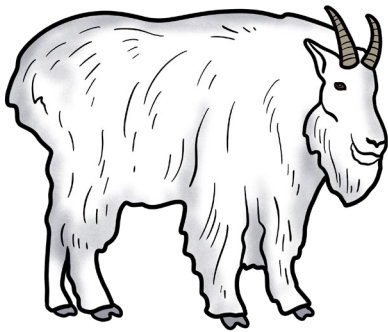
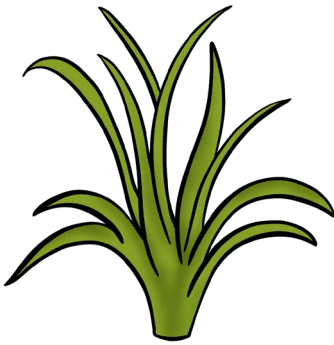
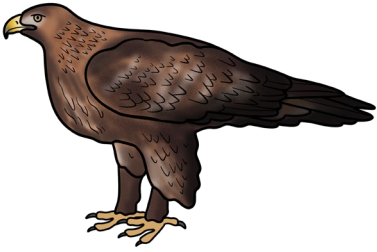
Woud

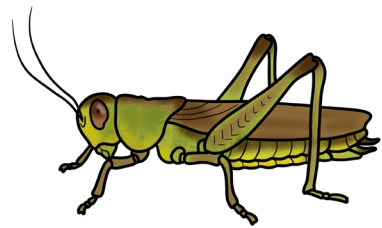
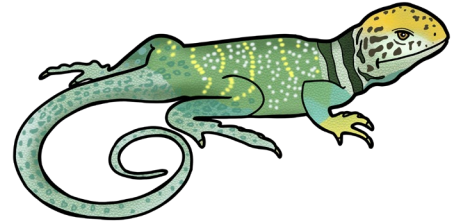
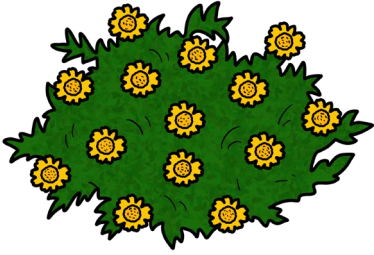
Grasland - Prairy

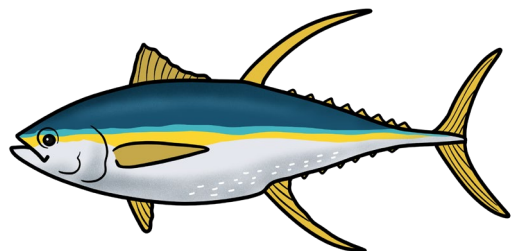
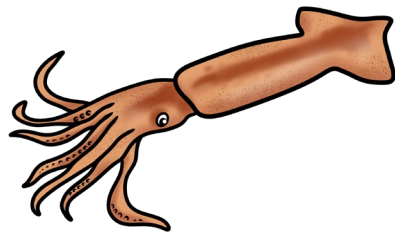
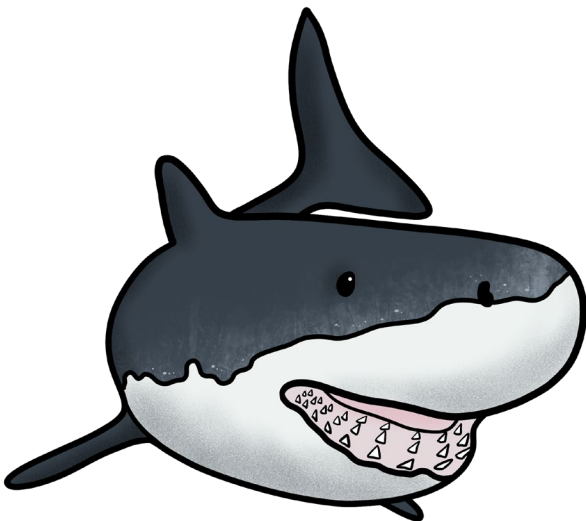
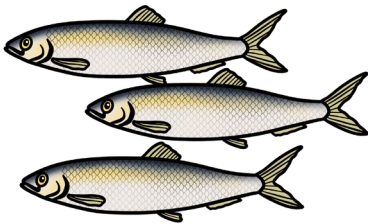
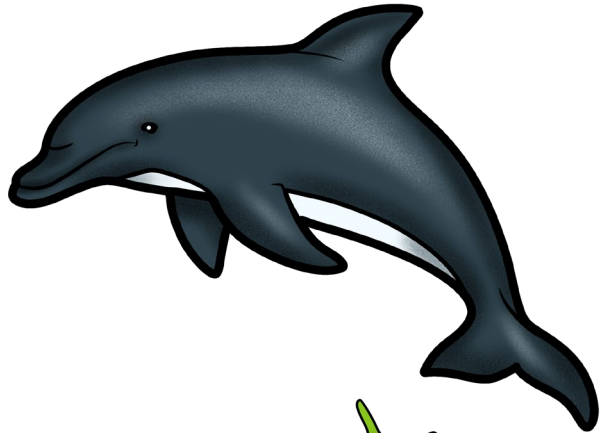
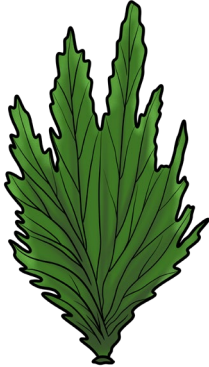
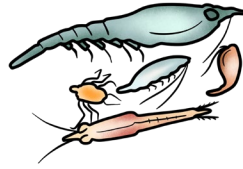
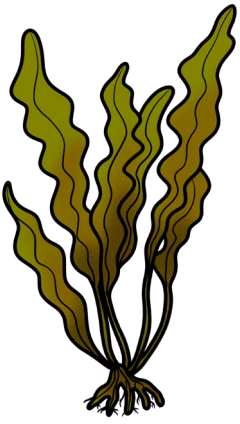
Bergen

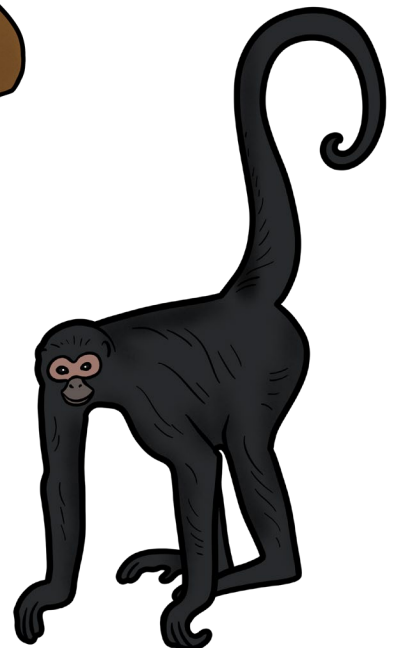
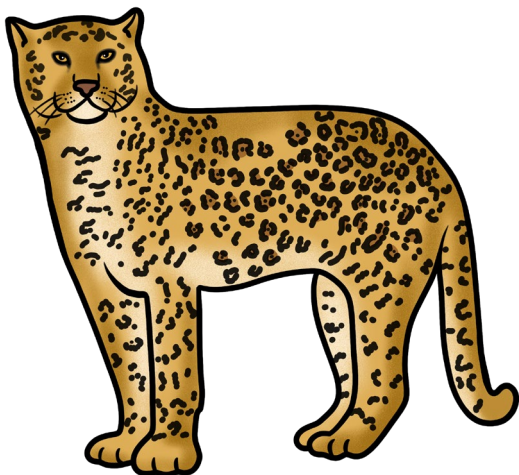
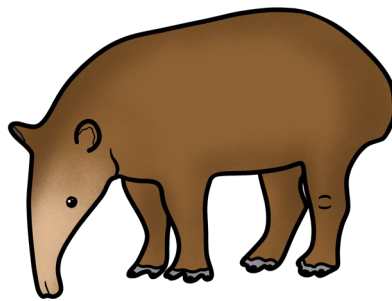
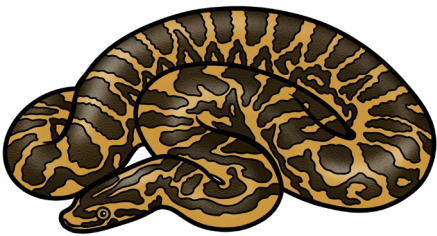
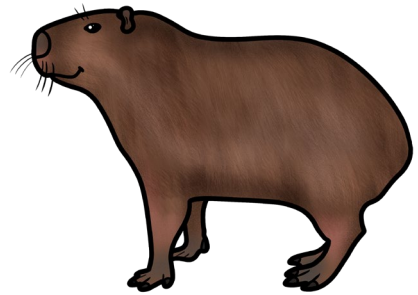
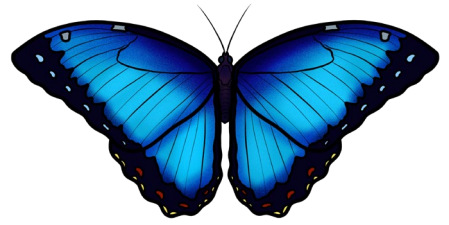
Woestijn

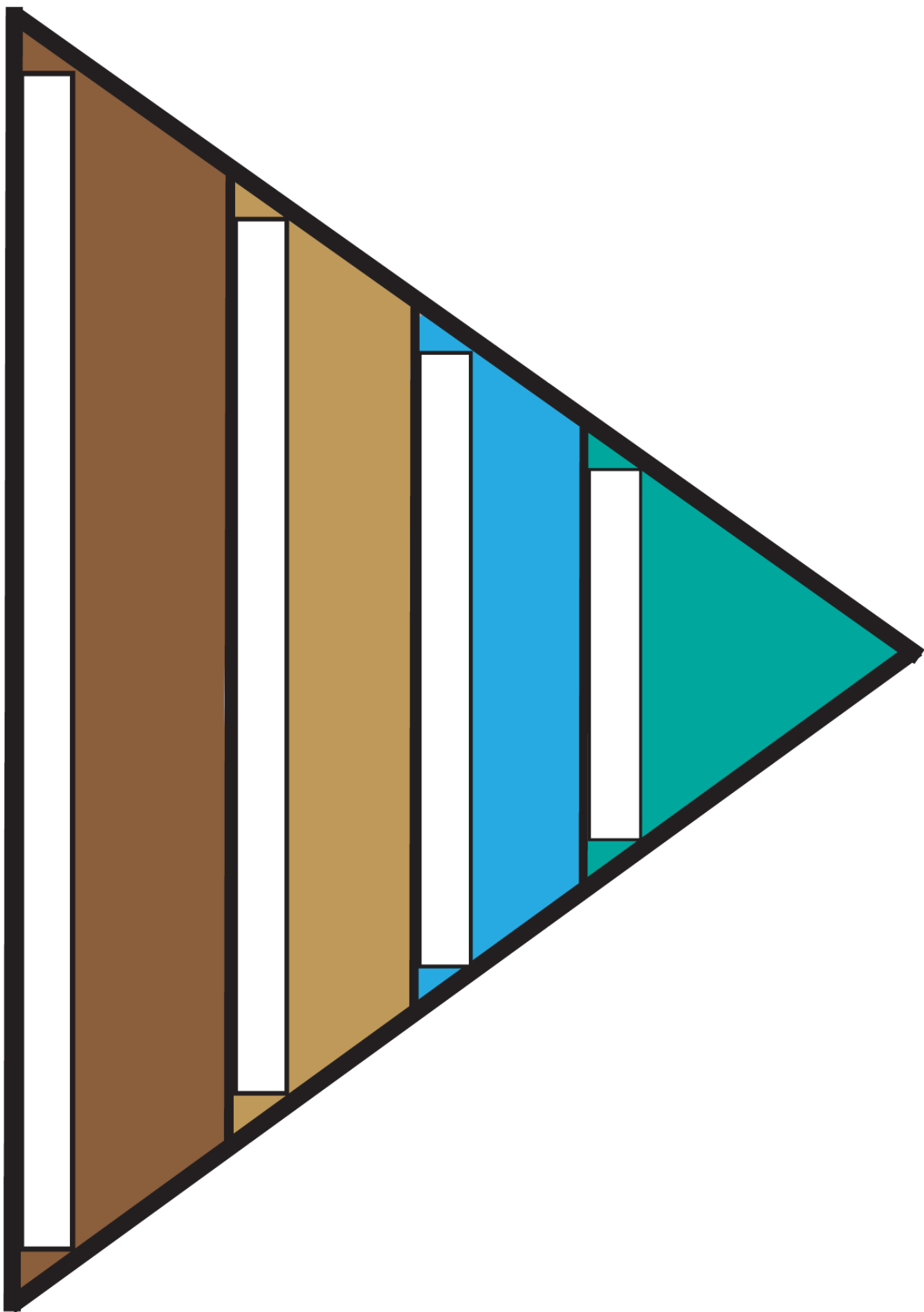

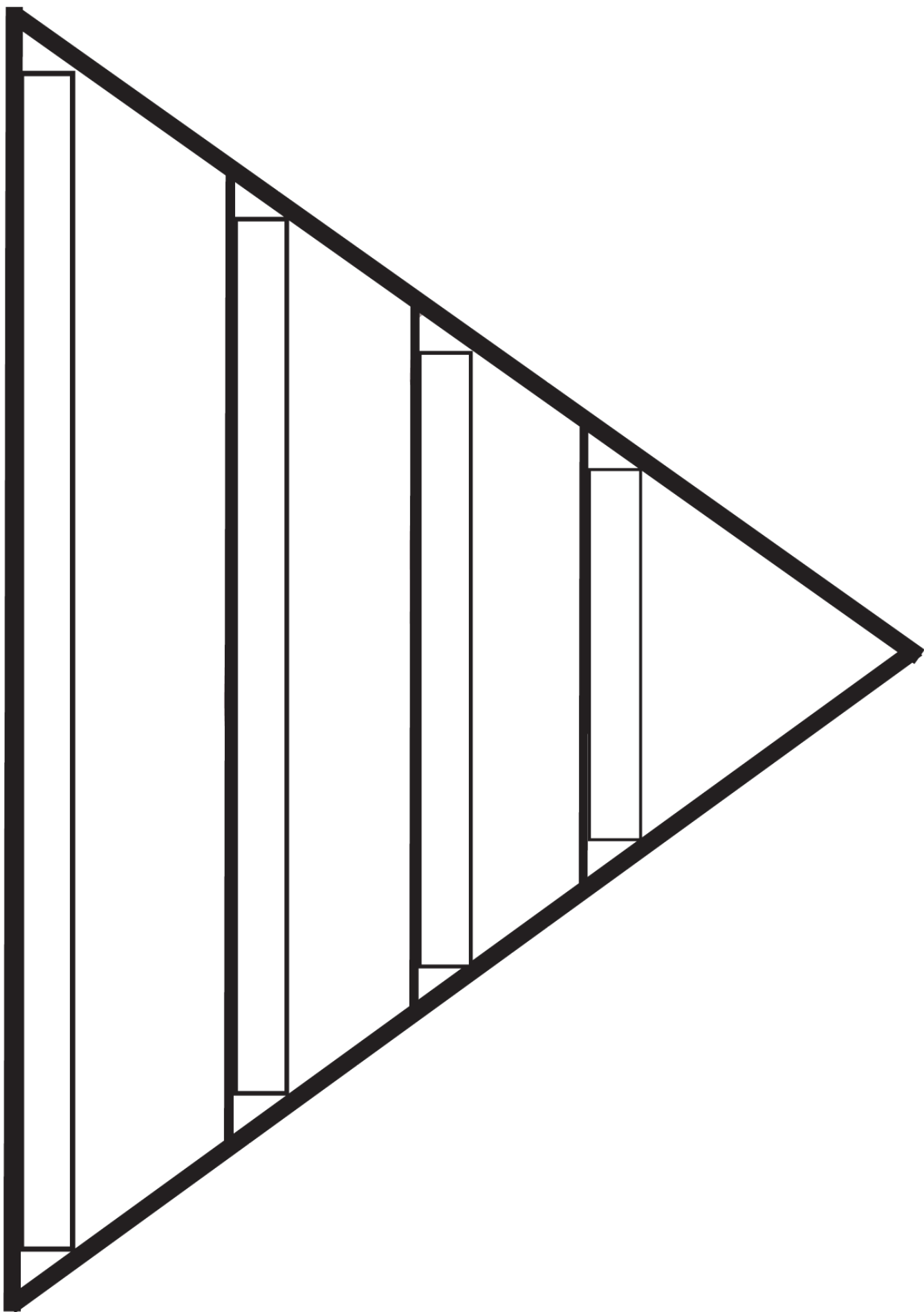
Oceaan

Regenwoud

Week 3. Kleine groep. Feit of Mening? De Mens aan de Top

Denksleutel Feiten / Meningen

Doelen:

- Begrip ontwikkelen van het verschil tussen feiten en meningen.
- Onderzoek doen naar waarom de mens als 'toppredator' wordt gezien.
- Oefenen in kritisch denken over uitspraken en beweringen.
- Samenwerken en argumenteren binnen een groep.

Vaardigheden:

- Feiten herkennen, kritisch denken en analyseren.
- Overleggen, argumenten bedenken en verdedigen.
- Uitspraken formuleren en categoriseren.
- Bespreken hoe feiten en meningen invloed hebben op ideeën.

Benodigdheden:

- Grote vellen papier of werkbladen met twee kolommen
- Stiften of kleuropstokers
- Bronnen zoals eenvoudige teksten of prentenboeken over voedselketens
 - Eventueel tablets of boeken voor extra onderzoek

Reflectie:

- Is de uitspraak "De mens staat aan de top van de voedselketen" altijd waar
- Wat gebeurt er als de mens niet meer jaagt of voedsel verbouwt
- Hoe heeft technologie de rol van de mens in de voedselketen veranderd

Evaluatie:

- Presentatie van de lijsten met feiten en meningen door de groepen.
- Bespreking in de klas over overeenkomsten en verschillen in interpretatie.
- Uitleg van de leerkracht over onduidelijkheden en misvattingen, vooral bij meningen die als feiten gepresenteerd worden.

Criteria voor Succes

- Minimaal acht feiten over de positie van de mens in de voedselketen worden benoemd.
- Minstens vier meningen over dezelfde stelling worden geformuleerd.
- Elke uitspraak wordt correct als feit of mening verklaard.
- De informatie is juist en het werkblad is overzichtelijk ingevuld.

Beoordeling:

Acht duidelijke feiten en vier logische meningen zijn juist opgeschreven en uitgelegd.

Week 3. Kleine groep. Feit of Mening? De Mens aan de Top

Denksleutel Feiten / Meningen

Lesbeschrijving:

Inleiding

Start het gesprek met de vraag: "Vandaag gaan we onderzoeken of het waar is dat de mens aan de top van de voedselketen staat. Is dat een feit, of een mening?" Geef uitleg over het verschil tussen feiten en meningen aan de hand van voorbeelden, zoals:

Feit: Een tijger is een vleeseter

Mening: Tijgers zijn de gevaarlijkste dieren ter wereld

Laat de leerlingen meedenken over wat iets tot een feit of mening maakt

Stel de vraag: "Waarom zou de mens aan de top van de voedselketen staan?"

Hoofdactiviteit

Verdeel de kleine groep in subgroepjes

Geef elk team een groot vel papier en laat ze er twee kolommen op maken: Feiten en Meningen

Laat elk team acht feiten bedenken over de positie van de mens in de voedselketen, zoals:

De mens eet zowel planten als dieren

De mens jaagt op dieren en verbouwt gewassen

Daarna formuleren de teams vier meningen over de stelling, zoals:

De mens zou beter alleen planten moeten eten

Mensen zijn de slimste dieren in de voedselketen

Laat teams hun uitspraken vergelijken met een ander team

Bespreek klassikaal welke uitspraken misschien fout zijn ingedeeld en waarom

Afsluiting

Laat de teams hun lijsten met de klas delen en toelichten

Bespreek in de klas hoe technologie en keuzes de rol van de mens in de voedselketen hebben veranderd. Sluit af met de vraag: "Zouden mensen nog steeds aan de top staan als we geen technologie hadden?"

Leerlingenblad - Feit of Mening?

De Mens aan de Top

Criteria voor Succes

- Minimaal acht feiten over de positie van de mens in de voedselketen worden benoemd.
- Minstens vier meningen over dezelfde stelling worden geformuleerd.
- Elke uitspraak wordt correct als feit of mening verklaard.
- De informatie is juist en het werkblad is overzichtelijk ingevuld.

Opdracht:

Stap 1: Begrijp het verschil tussen een feit en een mening

Een **feit** is iets dat je kunt controleren en bewijzen.

Een **mening** is wat iemand vindt of gelooft, en kan voor iedereen anders zijn.

Voorbeeld:

Feit: "Een leeuw is een roofdier."

Mening: "Leeuwen zijn de mooiste dieren."

Stap 2: Werk samen in een team

In teams van vier wordt een groot vel papier gebruikt met twee kolommen:

- Linkerkolom = Feiten
- Rechterkolom = Meningen

Stap 3: Verzamel informatie

Bedenk samen:

- Acht feiten over de rol van de mens in de voedselketen.
- Vier meningen over die rol.

Gebruik boeken, teksten of andere bronnen als hulp. Schrijf duidelijk op en bespreek waarom iets een feit of een mening is.

Stap 4: Vergelijk met een ander team

Vergelijk de uitspraken met een ander team.

Zijn er verschillen? Zijn sommige uitspraken misschien verkeerd ingedeeld?

Stap 5: Presentatie en klassikale bespreking

Eén team deelt hun werk met de klas. Daarna wordt besproken:

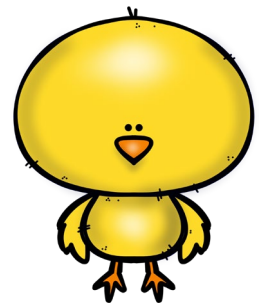
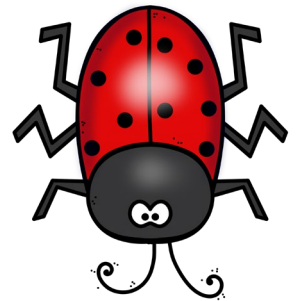
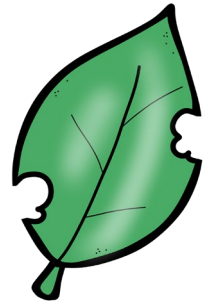
- Welke uitspraken komen vaak voor?
- Waarom is het soms moeilijk om feiten en meningen te herkennen?
- Hoe verandert technologie de rol van de mens in de voedselketen?

Doel van de opdracht

Leren nadenken over wat echt waar is (feiten) en wat mensen vinden (meningen).

En begrijpen waarom de mens vaak als 'topdier' in de voedselketen wordt gezien

- en of dat altijd zo is.

Week 4. Hele groep. De Fantasie-Voedselketen van Planeet X

Denkroutine Optie Explosie

Doelen:

- Leerlingen begrijpen het concept van een voedselketen en de relaties tussen levende wezens.
- Ze ontwikkelen hun creatief denkvermogen door het bedenken van nieuwe levensvormen en hun onderlinge relaties.
- Ze oefenen samenwerking en communicatie in groepjes.
- Ze leren verder denken dan voor de hand liggende oplossingen, via de denkroutine Optie-explosie.
- Ze leren visueel communiceren via tekeningen.

Vaardigheden:

- Creatief denken
- Samenwerken
- Probleemoplossend vermogen
- Communicatieve vaardigheden
- Inlevingsvermogen
- Systemisch denken

Benodigdheden:

- Tekenpapier (A3 of groot formaat)
- Kleurpotloden of stiften
- Plakblaadjes voor ideeën
- Lijm en scharen (optioneel)

Reflectie:

- Wat was het grappigste of gekste idee dat jullie bedachten?
- Welke wezens waren moeilijk te verzinnen? Waarom?
- Hoe veranderde jullie voedselketen tijdens het bedenken?
- Welke ideeën kwamen pas toen je verder nadacht of combineerde?
- Wat heb je geleerd over relaties tussen levende wezens?

Evaluatie:

- Observeer samenwerking en deelname in het groepsproces.
- Laat groepjes hun keten presenteren en kort toelichten.

Criteria voor Succes

- De voedselketen bevat vier schakels: producent, eerste, tweede en derde eter.
- Elke schakel is creatief uitgewerkt met naam, uiterlijk en manier van leven.
- De tekeningen zijn gedetailleerd en visueel aantrekkelijk.
- De voedselketen laat een duidelijke relatie zien tussen de wezens.
- De kinderen kunnen uitleggen waarom deze keten werkt en hoe ze op hun ideeën kwamen.

Beoordeling:

originaliteit, volledigheid en samenhang van de voedselketen.

variatie in ideeën, verrassende keuzes

Geef feedback op creativiteit en samenwerking, niet alleen op het eindproduct

Week 4. Hele groep. De Fantasie-Voedselketen van Planeet X

Denkroutine Optie Explosie

Lesbeschrijving:

Inleiding

Vertel de leerlingen dat er leven is ontdekt op een verre planeet. Vraag: "Wat denk je dat daar groeit of leeft?"

Introduceer de opdracht: "Jullie gaan een voedselketen bedenken van een planeet heeel ver weg, met vier wezens die elkaar opeten. Bedenk hoe ze eruitzien, wat ze eten, en hoe ze leven." Introduceer de denkroutine Optie-explosie met een simpel voorbeeld (bijv. alien-ontbijt: broodje maansteen of zonnelicht-smoothie?).

Hoofdactiviteit

Stap 1 - Duidelijke opties: Groepjes tekenen eerst een simpele keten: producent → eter 1 → eter 2 → eter 3.

Stap 2 - Verborgene opties: Ze brainstormen met behulp van de denkroutine: gekke ideeën, combineren, perspectiefwissel, enz.

Stap 3 - Kiezen & uitwerken: Groepjes kiezen hun favoriete keten en tekenen de vier wezens (groot, gedetailleerd, kleurrijk).

Afsluiting

Laat elk groepje kort hun keten presenteren: wie eet wie en waarom.

Besprek met de klas: wat waren verrassende ideeën? Wat was lastig? Hoe zijn jullie tot jullie keuzes gekomen?

Leerlingenblad - De Fantasie-voedselketen van Planeet X

Criteria voor Succes

- De voedselketen bevat vier schakels: producent, eerste, tweede en derde eter.
- Elke schakel is creatief uitgewerkt met naam, uiterlijk en manier van leven.
- De tekeningen zijn gedetailleerd en visueel aantrekkelijk.
- De voedselketen laat een duidelijke relatie zien tussen de wezens.
- De kinderen kunnen uitleggen waarom deze keten werkt en hoe ze op hun ideeën kwamen.

Opdracht:

Er is leven gevonden op een planeet heeeel ver hiervandaan! Op die planeet eten wezens elkaar net zoals op aarde... maar alles ziet er daar héél anders uit. Aan jullie de taak om een voedselketen te bedenken van die gekke planeet!

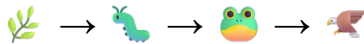
Wat ga je doen?

Je werkt in een groepje. Samen bedenken jullie een voedselketen met **vier wezens**:

1. Een **primaire producent** (dat is iets wat zelf voedsel maakt, zoals een plant).
2. Een **eerste eter** (die eet de producent).
3. Een **tweede eter** (die eet de eerste eter).
4. Een **derde eter** (die eet de tweede eter).

Erst even denken... Wat zijn makkelijke ideeën?

Bedenk een gewone voedselketen, zoals:

Dan komt de Optie-explosie!

Nu ga je verder denken. Wat voor rare, grappige of bijzondere ideeën kun je nog meer bedenken?

- Wat als wezens leven van licht, wind of geluid?
- Wat als ze geen tanden hebben?
- Wat als je een wetenschapper of alien was, wat zou jij dan verzinnen?

Daarna... tekenen maar!

Teken elk wezen van jullie voedselketen op een apart blad.

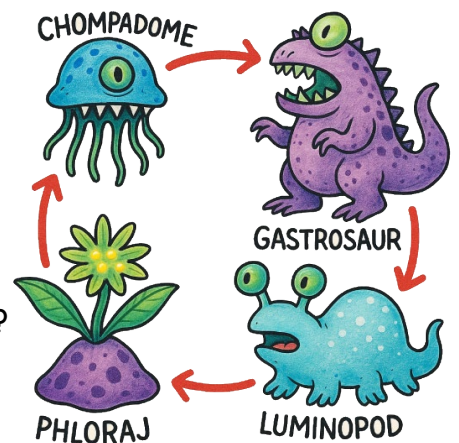
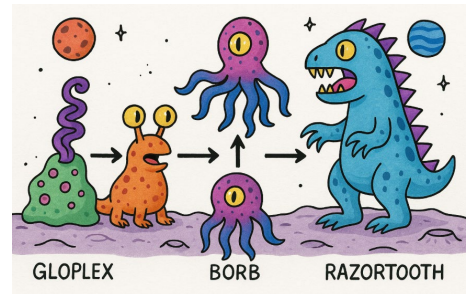
Geef elk wezen:

- Een naam
- Een gek uiterlijk
- Een uitleg: hoe leeft het, wat eet het, hoe beweegt het?

Tot slot... presenteren!

Vertel aan de klas wie wie opeet en waarom.

Vertel ook: wat was jullie grappigste idee? Welke verraste jullie?

Week 4. Kleine groep. Vreemde vrienden in de voedselketen

Denksleutel Dat is gek!?

Doelen:

- Leerlingen ontdekken dat relaties binnen een ecosysteem niet altijd zijn wat ze lijken
- Leerlingen leren op een creatieve manier nadenken over de natuur en vriendschap
- Leerlingen oefenen in samenwerken, verbeelden en dichten
- Leerlingen ontwikkelen empathie door zich te verplaatsen in 'tegenpolen'

Vaardigheden:

- Creatief denken
- Kritisch denken
- Samenwerken
- Taalvaardigheid (gedicht schrijven)

Benodigdheden:

- Tablets of laptops met internettoegang
- Potloden, stiften en papier
- Digibord of scherm om filmpjes te tonen

Reflectie:

- Wat vond je het grappigst aan jullie dierencombinatie?
- Hoe zou het zijn als dit in het echt zou gebeuren?
- Wat zegt dit over hoe wij naar 'vriendschap' of 'vijanden' kijken?

- Mondelinge feedback op samenwerking en creativiteit

Evaluatie:

- Groepsbespreking waarbij ieder tweetal zijn combinatie en gedicht deelt
- Observatie door de leerkracht tijdens het proces

Criteria voor Succes

- De kinderen vinden samen een filmpje waarin twee natuurlijke vijanden toch vriendjes zijn
- Ze bedenken zelf een originele en ongewone combinatie van twee dieren die vriendjes worden
- Ze schrijven een kort, creatief gedichtje over hun dierenvriendschap
- Ze presenteren hun gedichtje met uitleg over waarom dit 'gek' maar toch mooi is

Beoordeling:

- Originaliteit van de dierencombinatie
- Samenwerking binnen het tweetal
- Duidelijkheid en creativiteit van het gedicht
- Mondelinge toelichting bij de presentatie

Week 4. Kleine groep. Vreemde vrienden in de Voedselketen

Denksleutel Dat is gek!?

Lesbeschrijving:

Inleiding

Vertel de klas: "Vandaag gaan we iets héél geks doen. We gaan vriendjes zoeken in de voedselketen! En niet zomaar vriendjes... Nee, dieren die normaal elkaars vijanden zijn!"

Laat voorbeeldfilmpjes zien van een ongewone dierenvriendschap

Hoofdactiviteit

Verdeel de kleine groep in tweetallen. Geef ieder tweetal de opdracht om op internet een filmpje te zoeken waarin natuurlijke vijanden vriendjes zijn (bijvoorbeeld via YouTube Kids of een veilige zoekmachine).

Laat ze daarna samen een eigen 'gekke vriendschap' bedenken binnen de voedselketen: denk aan een haai en een visje, een leeuw en een zebra, etc.

Laat ze vervolgens een gedichtje schrijven over deze vriendschap:

Wie zijn de dieren?

Hoe zijn ze vrienden geworden?

Wat doen ze samen?

Waarom zijn ze gelukkig met elkaar?

Afsluiting

Laat de tweetallen hun dierencombinatie en gedicht presenteren aan de klas. Vraag daarna: "Wat hebben we geleerd over relaties in de natuur? Kunnen vijanden vrienden worden? En hoe zit dat bij mensen?"

Criteria voor Succes

- De kinderen vinden samen een filmpje waarin twee natuurlijke vijanden toch vriendjes zijn
- Ze bedenken zelf een originele en ongewone combinatie van twee dieren die vriendjes worden
- Ze schrijven een kort, creatief gedichtje over hun dierenvriendschap
- Ze presenteren hun gedichtje met uitleg over waarom dit 'gek' maar toch mooi is

Opdracht:

Stap 1: Zoek een gekke vriendschap

Werk samen in een tweetal. Gebruik een tablet of laptop om een filmpje te zoeken van twee dieren die eigenlijk vijanden zijn, maar toch vrienden zijn geworden. Denk aan:

- Een hond en een eekhoorn
- Een haai en een duiker
- Een uil en een muis

Bespreek samen: Waarom is dit gek? Waarom zijn ze toch vrienden?

Stap 2: Bedenk jullie eigen dierencombinatie

Kies twee dieren die normaal nooit vrienden zouden zijn.

Ze horen eigenlijk vijanden te zijn in de voedselketen. Bijvoorbeeld:

- Een wolf en een konijn
- Een spin en een vlieg
- Een kikker en een mug

Laat je fantasie de vrije loop! Het mag grappig, lief of juist heel verrassend zijn.

Stap 3: Schrijf een gedichtje over hun vriendschap

Maak samen een klein gedichtje (4 tot 6 regels) over jullie twee dieren.

Gebruik bijvoorbeeld deze vragen om te helpen:

- Hoe zijn ze vrienden geworden?
- Wat doen ze samen?
- Waarom zijn ze blij met elkaar?

Stap 4: Teken jullie dieren samen op een blad

Teken de twee dieren samen als vriendjes: misschien knuffelen ze, delen ze eten of spelen ze samen.

Stap 5: Laat het zien aan de klas

Vertel kort wie jullie dieren zijn en lees jullie gedichtje voor. Vertel er ook bij waarom deze vriendschap zo speciaal en gek is!

